

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

Homilia XXXX. De Cogitationibus Principvm Ivdæorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

HOMILIA XXX.

DE COGITATIONIBVS PRINCIPVM IVDÆORVM.

Sabbato ante Dominicam Palmarum.

Cogitauerunt autem Principes Sacerdotum vt & Lazarum interficerent &c. Ioan. 12.

RESPONDIT nobis D. Iohannes E-
uangelista perfidos illos & in-
felices, de quibus heri diximus:
nam velut obdurati & excecati
in sua malicia maledictione per-
culli scilicet descendunt, & funem
calcat: & adijciunt (Prouerbum est.) Christum
Saluatorem, nostrum morti addixerunt; quia
pergrande videtur illud miraculum, quo Laz-
zarum renouauerat de monumento quadridua-
num. Iudicabant suæ peruersitatis executioni
plurimum obflare Lazarum: erat etenim testis
vinctus & irrefragabilis persona & virtutis Chri-
sti Saluatoris: nec non tabula, in qua expressè
conspiciebant, quicumque illam intuebantur, vir-
tutem Domini supereminenter vnde rediitum
eum conspicati plures Christo fidem adhibebat,
eisque fideles adhaerebant: ea de causa steterunt
Lazarum occidere, & ab oculis amouere morta-
lium Deceuerunt inquit Evangelista, Principes
sacerdotum, vt & Lazarum interficerent: quia
multi ex eius iam rediitum comitatu, & eorum
que dicebat, auditu Christo se, credentes in
eum, submiscebant, eum vt Messiam & Christum
consecrantes, & adorantes. Locum tante Dominus
non permisit iniquitati quinimo ipso die sequen-
ti suæ voluntatis potestatis exponere magnitudi-
nem, & exposuit: dum efficaciter corda monet
cinitum Hierusalem, atque per hoc celeberrimum
in eam præparans ingressum, vbi cum rami
palmarum exceptus fuit, summi que omnium
acclamatoribus, de quibus cras agendum, sufficit
nobis hodie, si primum expendamus in Euange-
lio propositum. Multam nobis asseret vtilitatem:
si Dei Spiritus sua nos gratia comitetur, eam
Regina caloram intercessione postulemus, &
acclamantes. *Ant. Maria.*

§ I. Maximum Christi miraculum, fuit Lazari
resuscitatio: cuius gratia inimici illius in
Lazarum rediitum insurrexerunt, velut
canes in lapidem.

SUMMA ingenij gloria clarus D. Augustinus a. 2. 49.
quem sequitur eloquentia facundissimus a. 49.
Archiepiscopus D. Petrus Chrysologus, h. cen. in Ioan.
ser. 12. de
ser. maximum omnium miraculum, quod Chri-
stus in toto mundi consensu peregit (fuisse Lazari
a morte reuocationem. Inter miracula, quæ sunt
spectante populo, mortui resuscitatio ceteris pal-
mam eripit: etenim in illo cetera omnia compre-
henduntur: multum est, non contradicere, caeco b
lumen restituere, multum est audiri sordo tri-
buere, linguam muto soluere, gressum claudu-
concedere & agilitatem: porro hæc omnia simul
peragit, qui mortuum resuscitat: quandoquidem
eo solo visum restituit, auditum, loquelam &
gressum illi, qui nedom illis omnibus priuaba-
tur, sed nec potest ad illa recuperare habere ratio-
nem. Inter eos quos Christus a morte reuocauit, mortui
Lazarus caput attollit, cuius D. Petrus Chry. omni-
rationem assignat: quia tres Christus de funere est maxi-
mum. Iussit asserere, vt habemus ex relatu Euangeli-
starum: puellam scilicet siliam Principis synago-
gæ, & soluentem viduæ Naim & Lazarum: in-
ter quos Lazarus magis mortuus fuisse perhibe-
tur (eo modo, quo inter hæc dari potest magis
vel minus.)

Facinus egregium, certumque virum pasto-
ris foret indicium: si dum leuena agnum de gre-
ge tolleret, quam primum illum cepisset, & do-
nec dum dente illi perfecte insisteret, eundem
de ore euelleret: sed longè magis si captum ag-
num, & firmis dentibus profocatum ad guttur
suum attraheret, eundem tunc dēibus eius euella-

(a) Echani-
la foga-
tra el
caldero.

I. Reg. 17.
34.

ret, huc vsque Danidis ascendit corporis fortitudo, qua Deus illum roborauerat, & hanc Sauli Regi, vsque omnium supremam iudicauit: *Vasebat seruus tuus patris sui gremio, & veniebat leo vel orsus, & tollebat partem de medio gregis, & persequabar eos, & percutiebam, & eruebamque de eorum ore.* Porro si iam agnum leana in cuculle detulisset, deuorasset, & stomacho digestisset, pastor iubeat lompinus insequeretur, manum inijceret, eumque ab intimis enelleret visceribus incolument: qua vires possent huic comparari? Hoc Christus, inquit D. Petrus Chrysolostomus, fecit in resurrectione Lazari. Accurrit laeuissima mortis leana, domumque ingredi ut Principis synagogæ, quicquam de gregis tollit filiam duodenarium: ilico Pastor aduolat Christus, dum adhuc corpus iacet in lectulo calidum, & anima quasi in itinere inde discedens: illam de ore leanae eripit: *Adhuc uenere calenti* (verba sunt D. Chrysolostomi), *Adhuc uiuente Spiritu, adhuc anima claustra uariarum nesciente.* Cunitatem ingreditur Naim hanc fera pessima, & ouem proferunt filium uiduæ, quo prædam tulit spem, inquam, maternæ posteritatis, & domo quasi depopulata, illum apprehendit, & iam in antrum suum homicida deserebat: eum iam ligatis manibus & pedibus inhiis ad sepulturam efferrent, accurrit Christus manum inijcit: *Accessi Iesus, & tetigi loculum,* eumque de ore leanae eruens, uiuum matri reddidit & incolument. Facinus eximium, quod tanto mundum stupore percellit, ut omnes tumultuarie uocem in aëra attollant, & Christum verum esse Messiam attestent: *Magnificabant Deum dicentes, quia Prophecia magnus iurexit in nobis.* Porro in resurrectione Lazari, eo vsque leana procellit, quo non potuit ulterius: quia ingressa eius palatium, nobilem illum prædatur inuenem triquetra annorum, ex opinione D. Epiphanius occidit illum, in atrium suum attraxit, imo in stomachum traxit scilicet sepulchrum: ibi mortuum digerebat, consumebat, idque in tantum, ut germana soror eum ferentem fateatur, in monumento quadriduam. Adest fortissimus Pastor, exercit manus suæ potestatem, & in totius mundi spectaculo, de ventre educit leanae uiribus integrum, sanique ualeudine. Quis possit amplius quidquam imaginari?

D. P. Ch. Sermon. 63.
Luc. 7. 14.

Tertiū nomini hic adfero D. August. *Multis quidem signis ac uirtutibus Dominus, ac Saluator noster Diuinitatis suæ potens inuocatur, sed maxime in Lazari morte, ostendens se esse, de quo scriptum est: Dominus uirtutum nobiscum.* Cum autem hoc miraculum adeo præclarum sit D. Iohann.

qui præclariora, & tantum Domini miracula cõ- (a) Descripsit, huc adeo seruo aggressus est, ut nullam maior ex omnibus prætermiserit circumstantiam: notat eam, autem particulariter, quod dum Christus natiuitum audiuit infirmitatis Lazari ab eius sorori Christi huius de linatum, hoc dixit: *Infirmitas hæc non est mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur filius in resurrectione Dei per eam.* Hoc D. Iohann. memoriam retinet, & ratione impletum ostendit, demonstrans hanc Lazari in finitatem & mortem, Christi gloriam, si quid aliud signum maxime promouisset, deinde ipsi crudelissimi inimici uiso Lazaro resuscitato, manus dederunt, sororque cesserunt: etenim ea de causa confessi sunt, & dixerunt: *Hic homo multa signa facit.* Non tantum indicant, quod multa signa faciat ratione multitudinis, licet multa fierent, quantum ratione qualitatis; erant etenim prodigiosa & eminentia; *Retributio multa* cecinit D. Iohann. id est præmium eximium: *Multa fides,* lego apud Hieremiam est fides excellentissima: *Multa signa facis* id est insignia, qualia uel nullus idque intuitu illius quod in Lazaro erat operatus. Tantum hoc illi censebant esse miraculum ut non posset non patefcere Christi potentia, si Lazari uisus supereslet, eumque ut facem arbitrabantur, omnes illuminantem, ut Christum agnoscerent, quocirca stat animo illam extinguere, vitam adimere rediit. Quam apposidit Christus ore Dauidico dixit *Circumdedertur: me canes uolunt.* Iudæos hic inteligit eum continuo circumdantes metaphora omnino singulari. Inter tum petagis, quidam te circumcingunt molosa, te, dixeris deuorant, brachijs illos a te dimoues, uociferaris in illos sed feruentus in te efferunt, inclinas te & lapidem edurum atropiens in eos cogit, quo eorum uir caput elidis, ilico toto periti furore lapidem omnes uianimiter demordent, ut enim distingere uelle uideantur, sed uah, sibi molares dentefque confringunt. Ecce canes Pharisæos in Christum latrantes, honorem eius, nomen famamque canino dente mordentes. Perpetuo uideas illos adlatrantes noua petentes signa, uilificantes quantum potesant, quemcumque Christus operabatur.

Semper in enim latrabant, mouebat Dominus brachia sua, uinum atque alterum edebat miraculum illos uoces perterrebat, & quanto potentius hæc iacebat, tanto iustabant illi furiosius. *Voluntus a te signum uideri* Prodigiousum & euident, ut omni amputetur occasio calamitatis. Idcirco *Circumdedertur eum Iudæi.* Proponit ergo Redemptor noster lapidem arripere, quadriduam mortuum Lazari, quem iam resuscitaturus,

10a. 18. 47

Pf. 18. 12. Thre. 3. 23

IV. Similitudo apustiffima. Pf. 21. 17.

10a. 10. 24

uis, vocem attollit, imperando. *Tollite lapidem.* Opinatur & quidem recte D. Ambrosius. Christum hunc sepulchri lapidem sibi assumpsisse. Lazarum de monumento reuocat ad vitam; eumque illis adiicit. Ecce vobis hic signum, nihil ultra requirendum: Lazarum educit ad auras, atque Apostolis suis: *Sinite eum abire.* Sinite ut lapis hic feratur in canes illos furiosos, illo vulnerat, illo animam eis transfuerberat. Illos attende, viso hoc miraculo, ut canes lapide in capite percussu gravissimos etere vuluatus: *Quid facimus? quia hic homo multa signa facit.* Conspiciant omnem furorrem suum in lapidem conuerrere, Lazarum apprehendere, illumque occidere. Eia canes eia mordete lapidem: ille etenim illatus manebit, vos autem furore tabescetis, dentes vestros confringetis, vestraque linguam prae nimia rabie depascetis.

§. 2. Cogitauerunt Principes. *Cum illis cor esset iniquitate plenum, debebant & eorum capita malis abundare cogitationibus.*

4 **C**ogitauerunt Principes sacerdotum, ut & Lazarum interficerent. Quam apposite prosequitur D. Ioannes, & anatomiam facit cogitationum, nec non capita perpendit, quas producant illa rationes, quam grauius perturbentur: *Cogitare*, inquit D. Augustinus, & declarat D. Thomas, *est multa menta cogitare*: magno certamine multa reuoluere quando ex omni parte difficultatum mole & numero circa aliquid obruimur, quod corde gerimus, sicut medico contingit infirmum visitanti febribus languentem aestuosissimis, etenim animo haeret cogitabundus, vtrum illi venam sit aperturus, vel non. Febris vrget, si sanguinem non extrahat, indubie morietur: languor corporis disuadet, si fecerit, certo certius, morietur. Dubius animo suspenditur, & varias agit mentis cogitationes. Qua non cogitationum commotione hi turbabantur, & in omnibus occurrit illis non spernenda difficultas. Quid nobis commodi, si hunc occiderimus: Lazarus, autem viuis superstit: etenim erit firma perpetuae columna memoriae? Lazarum autem occidere, aperta repugnet iustitiae: non enim hic nos torquet, non est inimicus; quem tamen nisi occiderimus, huius hominis fides floret insignior. Si interficiamus illum, crimen nobis imponimus adeo graue, ut nullam patiatur exculationem.

Hieron. Bap. de Lanua Tom. III.

Loquere tu nobis Evangelista, quibus agitur inquieti cogitationibus? quale est cor eorum? Cogita. Cor eorum intelliga. In campana vitrea vapores ex imo sursum in contextum ascendunt: & miles sunt quales sunt hi vapores ascendentes? Quales sunt cordi flores vel herbae illi impostae: si rosa, lilia, caryophylla, vapores ascendunt odoriferi, gratissimi, ex quibus aqua colligitur angelica: si vero rubos, & herbas iniucias graueolentes, ne mireturis, si vapores ascendant execrandi & graueolentes. Cor hominis vete dixeris esse sublimatum, ex quo cogitationes in caput ascendunt: quales ascendunt cogitationes? Quales fuerint ea quae corde celaueris, si quempiam amaueris, quamnam tibi subeunt cogitationes benefaciendi & gratulandi? Porro si odio habeas & execreris, & in cordis visceribus herbas foueas iniuriarum, quas tibi intulit: quamnam non ascendunt sursum vindictae cogitationes, illi nocendi voluntates, contemptum eius calumque desiderandi? Caestis ille sponus non parum afficitur dilectae suae capillis: sunt etenim (ut notat D. Ambrosius) feminarum praecipuum ornamentum, in tantum ut Homerus puellae decantans carmine pulchritudinem, hoc nomine eam compellet: *Pulchricoma.* Quam pulchri sunt, sponsa mea capitis tui crines! *Capillis tui sicut greges caprarum, quae ascenderunt de monte Galaad.*

Mons Galaad est in Arabia, si Diu. Ambrosio credimus, pascuis abundans vberissimis capris in alimentum, forcutus sepibus ex quibus gummi desinit rubrum, instar auri, tamque copiosum, ut Hieremias censuerit, numquam in eo defuturum: *Numquid non est resina in Galaad? etc. Quo.* circa capris inter sepes & arbutculos obambulantibus esse v. debantur flocci lanarum, velut fila quaedam ex auro Arabico, qui sole collustrati splendorem emitebant gratiorem, quam si fuissent spira filorum auri purificationis. Perspicuum est, ait Diu. Ambrosius in SS. literis capillis signari cogitationes quae sunt & enascuntur ex capite. Formosae erant diuinae sponae cogitationis velut capra, caelum ascendentes, de terra elenatae, purae, limpidae; quidquid enim mente reuoluebat, sponsi spectabat gratificationem qua ratione illi placeret, satisfaceret, deleruiret, & in Deum erectae. Vnde tam sanctae tam mundae procedunt suumque cogitationes? Ne mireturis. Attende, quid gerat in pectore absconditum: *Venter tuus sicut aceruus tritici, vallatus lilijs.*

Lilia odore suo fortiori vermes ifugant & insecta. q. d. Aceruus est tritici puri & electi, nullis imper-

II. Cogitationes si-
miles sunt
cordi.

III. Similitu-
do.

Lib. 6.
Hexa c. 6.

V. Cogita-
tiones ca-
pillis co-
parantur.

Cant. 4. 1.
In ps. 118.
ser. 16.

Hiere. 8.
12.

V. imper-
dicitur a.

ceruus
tritici
vallatus
libijs.

impermixtus vermibus corrosoribus. Triticum virtutes significat, sunt enim creaturarum cibus rationalium: Bruta irrationalia hordeo pascuntur & herbis vitiorum ac deliciarum: porto vir iustus iuxta rationis vivens dictamen, illis qua iuxta eam sunt se nutrit, nec rationi quidquid est contententius quam ipsa virtus. Addit: *Acerum vallatus libijs*, id est, nullo vermium dente corrosus, id est nullis peccatorum circulionibus exesus & consumptus: hic vixit floret fides, certa spes, fervens charitas, iustitia constans, mortificans temperantia, deuota oratio, deuotio feruentissima. Væ tibi si namque casu contigerit quatuor te habere grana tritici bonorum operum, quæ fecisti quia sacro interfuisti, quia elemosynam erogasti, quia rosarium euoluisti, quia stationes obtuisti, quia nosocomium visitasti: hæc nullum habent propugnaculum: nam subintrant circuliones, virtutem illis auferentes, & substantiam eorum erodentes: odium nempe & vindictæ desiderium, impudicus tali puella fruendi appetitus. Quale est charissime triticum quod cordis tui reconditis horreo? Quænam illa missa, quam audis, hanc & illam curiosus inspiciens? Quanam illa tua confessio nullis conspersa lacrymis? Quænam elemosyna eum desiderio vt totus te mundus intueatur? Quænam ieiunia tot condimentis & delicijs infarcinata? paleam potius dixero quam triticum, sicut tu de illo dicis quod à circulionibus ceruis erosum. O sanctissima sponsa. *Venter tuus sicut acerum tritici*, mundi, intacti & solidi: cum tale sit illi cor, tot plenum virtutibus, quas arbitraris in caput ascendere cogitationes? Qui capilli in eo pascitur, nisi sancti, nisi boni? in celum vsque elati, ab omni terræ puluere expurgati qua ratione Deo seruiam? Quam condignam sceleribus meis subibo penitentiam? Qua ratione cum animæ profectu euoluam attentè rosarium? Qualiter me ad confessionem ritè præparabo? Quæ dispositio mihi ad orationem necessario præmittenda? Hæc itaque sponsa est Dei charissima.

¶ 5 An scire desideras, num anima tua talis sit? vtrum hoc in pectore & corde tuo reconditis? Quale cor
¶ VI. Tuas attende cogitationes. De cogitationibus est, tales optimæ & fidelissimæ coniugis agit D. Pau. quas precor mente voluit cogitationes: nullo negotio hoc intelligitur: attende cui bene afficiatur. Si sponsum amore complectatur, omnes eius sunt de illo cogitationes, qua ratione illi complacuit, seruiet, hæc prima eam torquet sollicitudo vbinam sit, si vadat, si veniat: *Cogitat quomo-*

do placeat viro. Porro si pellicem agar, si fidem freperit, omnia eius studia in procum tendunt, qua ratione eius fruatur confortio, possitque inhonestis gaudere voluptatibus. Anima numquid optas cognoscere, vtrum sponsa sis Deo fidelissima? Tuas attende cogitationes: etenim quæ talis est, sponsum gerit in anima, quocirca. *Cogitat qua Domini sunt, quomodo placeat Deo.* Eius cogitationes capilli sunt eleuati super montes cælorum altissimos, aurei charitate: eius prima & vnica sollicitudo suam spectat saluationem, Deique redolet famulatum. Si cura tua & sollicitudo præ oculis habeat delicias, voluptates, mundi complacentiam, insularis adulteræ: quod pectore geris absconditum; Deus non est, sed peccatum: quia secundum id, quod corde reconditur, exurgunt cogitationes. Quid corde David gerit absconditum? Veram contritionem, & dolorem, quia Deum offudit, acerbissimum, quænam inde assurgent cogitationes, nisi studium hoc & conatus, quomodo pro peccatis meis dignè satisfaciam? Quam dignam pro sceleribus meis subibo penitentiam? *Cogitabo pro peccato meo.* Quid fratres Ioseph corde suo gerunt? odium in fratrem & inuidiam. Igitur exspecta modicum & videbis quænam sursum ascensura sint in caput cogitationes, vendendi illum, imo & interficendi: *Cogitauerunt illum occidere.* Quid Saul corde ruminat ardentem in David generum suum inuidiam, intima eius dilanantem? Quid inde? caput eius attende, quam occupent illud iniquæ cogitationes: *Cogitabat tradere David, manibus Philistinorum.* Quædam Amos 25. propheta contemplatur inter se conferentes & ageutes: *Quando transibit messis, & venum dabitur merces? Sabbatum & aperiemus frumentum &c. vt possideamus in argento egenos, & pauperes pro caleamentis, & quisquis frumenti vendimus?* O cogitationes nimis crudeles! Ne mireris, ait Propheta: pectus eorum auaritia repletur: *Auaritia in capite omnium:* & quas ab auaro speres cogitationes? An forte tales quibus occupabatur Fr. Ludouicus Granatensis? An forsitan vel modico tempore Christi Domini passionem meditabitur vite calamitates? Quod si sublimatorem plenum sit auaritia, quos velis ascendere vapores, nisi illi conuenientes?

¶ Ansculat] D. Basil. diuitem auarum, de quo Christus in Euangelio: cuius domus & horrea tritico redundabant, vino & oleo affluabant: insuper & messis eum letificabat copiosior. In lectulo decumbens excitatur, & has anxias animo reuoluit cogitationes: *Quid faciam?* Nunc igitur

ter videamus eum D. Basilio quas concipiet cogitationes, cui omnia affatim abundant, messis ad votum fecunda; absque dubio tales erunt vt ea pauperibus promus distribuatur, & per hoc horrea veterano exoneret tritico, vt habeat quonouum recondat: indubie quaedam Deo litabit sacrificia pacifica, in tanti beneficij, quo Deus ei benedixit, gratitudinem: certo praeponet: ex superfluo largiri poterit, quo talis orphana iungatur matrimonio, & viduae subueniam necessitati. Hoc fiet, sic opinatur D. Basl. si in corde charitas vigeret & pietas: sed non nisi seuitia replebatur & auaritia; & quas obsecro, speres inde cogitationes, nisi vt concludat, strictiusque concludat, colligat & colligat amplius, granaria granarijs superadificet? Nec aberro nam & hoc animo proponit: *Destruam horrea mea, & maiora faciam.*

Lus. 12. 19

Destruam horrea mea, & maiora faciam.

Contemplatur Deus per vatem Oseam nonnullos inhonestis cogitationibus pollutos: Domine, quis illis succurrat? An non illis consulere vt cogitationes ad te dirigerent, tuaque meditarentur diuina mysteria? Nec hoc facient, inquit Dominus, noui illos intus & in cute: *Ego scisi Ephraim, & Israel non est absconditum à me. Non dabunt cogitationes suas, vt reuertantur ad Dominum.* Non hoc suspicaris, quod vel vnam bonam habeant meditationem, aut occupentur vel vnica sancta cogitatione. Vnde hoc ergo? Considera quid gerant in pectore: *Spiritus fornicationum in medio eorum.* Animae eorum est inuiscerata luxuria, quid vis vt cogitent? Vx tibi, qua tibi ratione consulam, vt antequam te des quieti teipsum recolligas, tuam examines sentio conscientiam, & vel puillo tempore praestita tibi à Deo recogites beneficia, si tibi pectus sit amore sordidum impudico, & alia tuam possederit animam? Quomodo te mouebo, vt quotidie, quatenus te Christiano nomine dignum ostendas, mentem, in Deum & caelestia eleues, & quid pro te in cruce moriens passus sit, attentè rumines, eiusque te conlectes obsequio famulum, si cor tuum superestruerit ambitione plenum sit & auaritia? Conspicuum est omnes tales fore cogitationes, qua ratione diues enadas, dignitatem ascendas, meretricis fruate consortio. Salubriter monuit vos Deus: *Lauamini, mundi estote, auferete malum cogitationum uestrarum.* Vt hortetur, quatenus desistas, & malas auertas cogitationes, primò suadet, vt animam tuam à sordibus emundese: *Laua à malitia cor tuum Hierusalem.* Vtinam de corde tuo scandalosum hunc amoueres concubinatum! Faxit Deus vt tollas, vindicta desiderium! Quis

10. 5. 4

VIII. Cor pcius emunda, vt bonae sint cogitationes.

1. Sai. 1. 16

Hiere. 4. 14

tibi det, vt hanc exstirpes habendi cupiditatem! Perditi hi Pharisaei pectus malitia plenum gerit, qua feruntur in Christum, quatenam obsecro hinc in caput ascendunt cogitationes: nisi perficendi, quidquid maleuolae licitum fuerit potestati? Vident Lazarum Christo gloriam parere: quia in ipso Saluatoris virtus lucet & potentia: igitur occidamus eum: *Cogitauerunt Principes, vt Lazarum interficerent.*

§ 3 Cogitauerunt vt & Lazarum interficerent. Patet in illis, quod vnum peccatum vocet alterum, sicut in iustis vna virtus alteram sibi faciat.

NOranda venit coniunctio *Et*, qua vitur Euangelista: *Cogitauerunt vt & Lazarum interficerent.* Quamuis enim non nisi duae sint litterae, pluribus tamen redundant Sacramentis. Antea necem decreuerant Saluatoris: nunc concludunt, etiam Lazari. O scurrae proditores: an non dixistis, quando Christi mortem conitastis: *Expedi vt vnus moriatur homo?* Et hoc dixit Caiphas, decretum suum facilitando: q. d. *Si plures occumbere necesse foret, huic maturius esset inhærendum, sed quod vnus occidatur homo, quando sic omnibus expedit, non hoc tanti faciendum: vnus homo.* Quomodo igitur nunc alterum additis? Ex opinione D. Ambrosij ad litteram propheta Regius loquitur Pharisæis quibusdam verbis psalmi 61. quae diuersis vicibus diuersis propositis applicuimus. Probat explanans sto vaticinium psalmi titulum, quod ad litteram loquatur de Christo, eiusque passione. Oculis inueter diuina proponitur. phetiae luce collustratis hunc Redemptorem, qualiter mundum hunc perambulet nostrae per omnia prospiciens saluationi: perpendit, quod si magna sit ea sollicitudo, qua signa passim edit prodigiosa, salui proficua animarum; non minori insudent eius inimici sollicitudine, dolos fraudesque neclendo, quibus mortem ei machinentur.

6. 10. 11. 49.

I.

Rationes orditur non vulgares in persona Christi, quia iam ipse passionem suam orsus illam carnis suae sentit repugnantiam, quae, vt vera, mortem relugit, & qualiter illam in horrore patetnae subijciat voluntati, dicendo: *Non sicut ego volo, sed sicut tu.* Et quasi eidem carnis suae respondens appetitui, Deo volens eam resignare, ait: *Nonne Deo subiecta erit anima mea.* Confestim oculos refecit Propheta, & horum attendit impigram sedulitatem, machinas & cogi-

O o o o o o cogi-

cogitationes, nec non quantum laborent ut eum neci tradant: quia verò Lazarum iam à Sepulchro redituum sibi censebant oblatulum, eum de medio tollere decreuerunt, quibus sic David ex lectione Psalterij Romani, quod D. Ambros. sequitur: *Quousque irruitis in hominem, interficietis viuos, tanquam parieti inclinato, & maceris à impulsu?* Congruenter illis ait: *Irruitis in hominem: Quia in Christum secundum quod Deus, nihil poterant efficere: Irruitis, sed in hominem: quia supra Deum irruere non potestis.* Hoc

Ioan. 8.40 spectabat, Christus (inquit) dum illis ait: *Quid me queritis interficere hominem? Neque enim diuinitas mortis poterat esse subiecta, sed humana susceptio.* In quem finem tot machinæ, decipulæ, fraudes, conatus, impetus, ut hominem hunc solo proster-natis: iam enim ipse ex se ad mortem inclinatur ardentiori voluntate Patris aeterni voluntati satisfaciendi, quam vos ipsi vestræ placendi peruersitatis: *Tanquam parieti inclinato &c.*

Porto cum iam statutum sit illum demoliri, atque in eum mortis tuleritis sententiã: ut quid ulterius progredimini, & necem molimini ceterorum? *Interficietis viuos?* Si vobis cum illo sit negotium iam se vobis ultro tradit, hoc vobis sufficiat, ut vna progrediendo necesse nõ sit Lazarum eiusque discipulos queratis ad necem. Non incongruum est hæc verba Christo tribuere, quasi ipse hora suæ passionis imminente Iudæis loquatur: *Si ergo in me irruitis, & me vultis tenere, quid eos, qui mecum sunt vultis occidere? Satis est vobis habere, quem queritis. Non quero consortem passionis, qui ad salutem hominum adiutore non indigeo &c.* Si Christum morte damnetis, quasi sic expediret ut moreretur: ut quid vos minime continetis, nec hæc vobis sufficiunt, sed ausi vltiora Lazarum etiam eadem damnatis mortis sententiã? An tibi persuades, quod ille qui vni proponit peccatum, licet non nisi in vnum consentiat, in hoc vno sit mansurus? Illico indicat, ad huius executionem, aliud esse necessarium, & ad hoc aliud: vnde quædam catena componitur peccatorum, quæ ab vno exorsa in mille millia con-nexa protrahitur.

Preu. 23.5

II.
Vni pec-
catum
trahit al-
terum.

Non possum satis mirari Spiritus S. sententiã, qua docet nos: quod sicut opera virtutis non sola sunt, sed hæc alia sibi copulant: sic & mala, alia similiter ad se trahunt: *Iustitia custodit innocentiã viam; impietas autem peccatorem supplantat.* Legit Symmachus: *In iustitia verò attrahit peccatum.* Verbum illud *Custodit* in origamili idem est quod *Disponit* q. d. iusto disponit, ut vnum bonum opus patiat alterum, & vnum sibi ad-

uocet alterum: eodem modo peccatori vnum peccatum addicit alterum, & vnum disponit, viamque sternit alteri; & sicut illum qui scalas ascendit, primus gradus disponit ad secundum, & hic ad tertium, & sic vsque, ad summum: ita & illi qui cadit, & ipse casus in vnum, disponit ad casum in alterum, & per omnes gradus ad infimum vsque deorsum. Luculenter expendit D. Hieronym. verba vatis Hierem. quibus videtur hos describere male faustos: *Quis dabit capiti meo aquam & oculis meis fontem lacrymarum? Et*

*plorabo die ac nocte interfectos populi mei. Quid ergo? An mortui sunt? Comedunt, bibunt, ridet, cogunt concilia, negotiantur, & illos esse dicis interfectos? Vtique: si namque viuunt corpore, mortui sunt propter peccata in anima: peruersi sunt, adulteri sunt, sunt impudici. Hoc Pontificum conciliabulum nihil aliud est, quam nebulonum congregatio pessimorum: Omnes adulteri sunt, cæcus prauisatorum, extendunt linguam suam, quasi arcum mendacij, de malo ad malum egressi sunt. Heu perditum populum, cæ-tum homicidarum, adulterorum & blasphemorum. Et quid agunt? Extenderunt linguam suam sicut arcum prauum, ut heri diximus. Arcus deseruit, ut in eum sagittam emittat, quem iaculator intendit ferire si sagittam veni-rando in colubrum, lupum, aprum, arcus ipsam in hominem cubraret ad latris proximè adstantem, illaque transfoderet: Vah arcum inuersum & proditorium: lingua iudicum arcus est, quem Deus disponit & intendit, ut sagittam emittat in colubrum, in aprum, in lupum peccatorem: *In vindictam malis factorum, laudem vero bonorum:* ut sententiam pronuntiet virgarum in furem, patibuli in homicidam, exilij in lapidem offensio-nis: & honoris in boni, iustumque oppidanu.*

Arcus prauus est lingua istorum, etenim malos dimittunt, etiam Barabbam, & rebulones, iniquissimos, homicidas, seditiosos: innocentiẽ autem condemnant, nigroque calculo morti adiudicant: ferentes sententiam, quod *Expedit, ut moriatur.*

Ipsos perspicue vidit psalmista sic canens: *Excucurrunt ut gladium linguas suas, intendunt arcum rem amaram, ut sagittent in oculis innoculatum.* Et licet Hieremias dicat *Linguam suam* in singulari, & David linguas suas in plurali, nedum nulla hic arguitur contradictio, quin potius altissimum hic panditur mysterium. Multæ linguæ, quia multi erant: vna lingua, quia omnes vna lingua Cæiphe sunt locuti, & eodem idiomate: vnde sicut dixit Zacharias quod

In cap. 9.
Hier.
Hier. 9.10

III.
Iudæi &
iudices
arcus suæ
prauis.

Pf. 63.45

LXX. 270. quod Dēus locutus sit *Per os sanctorum Prophetarum*: Quia quamvis plures cum essent, multa haberent ora: verum in diuinis mysteriis, omnes vno ore locuti sunt: quia idem omnes locuti sūt, omnes monit, omnesque idem dixit spiritus, ita habent hi omnes vnam linguam, quia idem omnes proloquuntur, atque omnes idem agitat spiritus, nempe Luciferi. O perduelles, ecce quomodo intenderunt linguam suam vt arcum, & quo conatu, ferale mortis in Christum decretum enuntiarunt: *Expedit vt moriatur vnus Ep̄.* An hic pedem fixerunt? An ergo hic sistere debebant? *De malo ad malum egressi sunt.* A determinatione mortis Christi transferunt ad conclusionem mortis Lazari: etenim nunquam malum aliquod ingreditur solum, licet in principio solum intendatur, quia vnum alteri gradum præparat.

In c. 16. & 42. 1. sui. Tom. 4. Es. 8. 3. IV. Virtus vna trahit alteram. **Es. 26.** Sicut in virtutibus, inquit Diu. Hieronym. vna ingressa, hæc alteram vocat: & bene dixit, cui notæ erant iustorum conditiones: *Ibunt de virtute in virtutem.* Illæ cortinæ Dei præcepto à Moysè factæ ad ornatum tabernaculi, quibusdam anulis inter se connectebantur, ita vt tracta vna sequeretur altera, nec vnquam vna sola trahebatur, licet vna tantum intenderetur. Virtutes cortinæ sunt animæ tabernaculum exornantes: hæc coram Deo anima n reddunt speciosam. Quam pulchra gratæque videbatur agni sponsa, quam D. Ioann. conspexit, inamque palchritudine cælorum oculo rapiebat? At quibus ornabatur composita? quænam erant eius ceruicæ? An aurum? sericum? pigmenta? thesauri? in aures? monilia? catenæ ductu multiplices: nihil horum: sed byssus mundissima: & quænam hæc? Virtutes sanctorum: *Datum est eis, vt cooperiant se byssino splendens & candido: byssinum enim iustificaciones sunt sanctorum.*

Ap. 19. 8. Optime describit virtutes bonæque sanctorum per byssum candidâ & mirè splendens. Quis explicet quo labore byssus candida puraque reddatur: quot genera patiantur mariorum? Hic linum vestrum telamque ordinariam ipsam, cõspicitis, quanto consistet labore, vt saltem aliquo modo nitida respicereat: quo labore sordes extirpantur? Quamdiu sub aqua reconditur putrescenda? Quos soles non patitur exsiccanda? Quoties ferreis pectinibus carminatur? Quibus viribus non torquetur dum netur? Quot verberibus atteritur emundanda vt tandem linum euadat candidissimum? O charissimi, vobisne persuadetis acquiri virtutes comedendo, bibendo, dormiendo? Numquid eas tibi lucraberis non

negando tuis appetitibus quidquam ex iis qua postulant? Hoc vt se Philosophus non ignorauit, dicens *Virtutum à vi formari*: quia vis magna ad eius acquisitionem adhibenda. Ad temperantiz consecutionem, quot ieiunia stricta requiruntur? Ad castitatis victoriam quot corporis castigaciones? ad humilitatis virtutem, quot mortificationes? quàm caro stetit electis virtutum perfectior? quas non impenderunt vigilas, ieiunia, disciplinas? Illæ sanctorum virtutes ornamentum sunt animæ pretiosum: *Sunt iustificaciones iustorum.* An tibi mens flagrat animam tuam offerre Deo speciosam? Accipio Diui Petri charitatem, Diui Pauli feruorem, Susannæ castitatem, solitudinem Iudith, ieiunia Diui Domitici, vigilas, D. Antonij, & D. Francisci humilitatem. Hæc sunt cortinæ tabernaculi. Sed ligatæ sint & vna alteri connexa sit, vt arrepta vna, statim altera subsequatur. Numquid adicere vis manum penitentiz tuæque scelera confiteri? Hæc solitudinem requirit orationis, lectionem sanctam & elemosynam. An pro virtute religionis Sacram vis sumere sistraxim? Hæc secum trahit ieiunium, temperantiam, meditationem, & perfectionis ardens desiderium. Quàm congruè dixit Ecclesiæ Princeps D. Pet. *Ministrate in fide virtutem, in virtute autem scientiam, in scientia autem abstinentiam, in abstinentia autem patientiam, in patientia autem pietatem, in pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis charitatem.* Vt video spectat illud Davidici: Die quodam attentè considerabat Rex ipse David æternæ statum beatitudinis, mansiones illas gloriæ, seu pternam illam requiem, tantoque flagrate cepit eò tendendi desiderio, vt illi vita delucere, & anima euelli de corpore videretur: *Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini! Gaudium eorum cõtemplatur, diuinas & gloriam perpendit, quietè considerat, & non leui tantorum bonorum pia flagrat inuidia. O ter felices vos cines beatissimi cines! Beati qui habitant in domo tua Domine, in secula sanctorum laudabunt te.*

Vtinam tu, vt nosque omnes statum illum studiosè perpendereamus singulis momenti oculos attolleremus, & consilium sequeremur Apostoli: *Non contemplantibus nobis que videntur sed qua non videntur qua etiam videntur, temporalia sunt, 18. qua autem non videntur æterna sunt.* Et quantum in nobis accendatur eò migrandi desiderium, desiderium triplex: & quàm ex animo terrena hæc vilia despicereamus? Dicito nobis o David: Quis modus, quæ via eò ascendendi? *Beatus, vir, cibus.*

000000

cibus

cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum in loco quem passit: Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion.

V. I. Iustorum profectus ad virtute. Primò requiritur auxilium Dei, eiusque gratia, & in corde graduum erectio: *Ascensiones in corde suo.* Non sunt hi gradus, eò pertingendi lapidei aut lignei, quocirca nec hic foris sunt extruendi, sed intus in cordis tui visceribus. Quibus igitur constant? Virtutibus: *ibunt de virtute in virtute.* Scala quibus ad quietis tue cubile ascendis, plures continet gradus, & vnus subseruit alteri: vnico tractu nequis ascendere: primo pedem insigne, hic te vocat, vt inde ad secundum ascendas: hic te preparat ad tertium & sic deinceps: talis proponitur cœli scala ex virtutibus: vna subseruit alteri; vna trahit alteram. An stat animo de hoc profundo peccatorum sursum ascendere? Pedem figito in primo gradu: id est penitentia: hæc te disponet ad iusticiam, vt male parta restituas: & hæc te mouebit vt tuis fræna contrahas: voluptatibus, atque in domo tua te geras ordinatè. Pedem statuas in oratione: vti nam quotidie modicum tempus huic impenderes, vt considerares te Christianum, aliam superesse vitam, hæc esse transitoriam, te manere vel æternam gloriam, vel ignem sempiternum. Hæc à te flagitabit, vt impudicæ reuultus societati, vbi multam temporis patens iacturam, & maiorem adhuc animæ tuæ, & abdicies in frequentatione colloquia, in quibus honor proximi labe conspergitur immunda, & fama rescinditur foreipe factorum acutiori: nullum holosericum, nullum coccum, nullum scutularum relinquens in Republica intactum & illatum, vt nec Prælati parcat, non in Ecclesiasticis, non iudicibus non coniugatis, non puellis.

Ex hac doctrina declarat Diu. Gregor. quod ait Ezechiel: quod in mysticis illis animalibus, ala vna percutiebat & excitabat alteram vt eam ad se vocare videretur: *Vocem alarum percutientium alteram ad alteram.* Difficultatem hic aduertit Diu. Gregor. de quibus alis loquatur Propheta. Si sit quod vnus animalis vna percutiebat & excitabat alteram, quia omnia habebant alas: vel si sit, quod in eodem animali, ala vna vocabat, & prouocabat alteram: quia vnumquodque eorum multas habebat alas: Audiamus ipsum D. Grego. *Ho. 10. in Eccl. post per Prophetam dicitur, vtrum vnusquodque animal alas suas in semetipsis percutiat, an certe hæc eadem sancta animalia alis suis se vicissim feriant, vt ala huius alterum, & ala alterius istud animal*

tangat. Concludit S. Doctor vtroque modo posse intelligi, & vtroque modo ipse interpretatur; porro priori vt pote magis proprio, ait: hoc intelligi de quolibet animali per se: quia in vnoquoque eorum ala vna feriebat & excitabat alteram, & inuicem se percutiebant. Quid autem hoc significat, inquit, nisi quod electis bonisque contingit? Alæ namque, quibus per æta feruntur, virtutes sunt: *Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assumunt penam sicut aquila, currem: & non laborabunt, ambulabunt & non deficiunt,* ait vates Evangelicus. O qualiter penis illis volitant, & illis à terra sursum ita feruntur, vt oculos fugiant terrenorum! Alarum istarum vna prouocat, & excitat alteram: *Virtus virtutem excitat, & in hoc ala alam percutit, dum virtus virtutem pulsat.* Fides excitat fiduciam, & ambe prouocant charitatem hæc autem non omet patientiam, & misericordiam &c. Exerceat aliquis patientiam, illa ad se citat iniuriarum remissionem & integram male partorum, futurorumque reparationem &c.

S. 4. Vocant & sibi mutuo respondent peccata sicut milui & vlula.

Sicut David canit de insulis (interprete Diu. Hierony.) *ibunt de virtute in virtutem;* sic In e. 9. ait Hieremias de reprobis: *De malo ad malum egredi sunt:* & vnum disponit gradumque facit ad alterum. Egrege describit Isaiâ in duobus locis vt notat D. Grego. quid in animi viri fiat peccatoris: *Orientur in domibus vrisca, & spiritus erit cubile draconum, & occurrent demonia, onocentaurus & pilosus clamabit alter ad alterum, milui congregati sunt alter ad alterum: vlula responderunt ibi in adibus.* Quam apta sunt hæc nomina, quibus significatur conditiones peccatorum! & ipsi Aegyptii suis Hieroglyphicis, quæ Pierius Valerius exposuit, & Pythagoras suis Symbolis, quæ Diuus Cyrill. Alexandr. perpendit, multum ab his abserunt Appellat illa vitæcas & spinas quia eruantur, & animam affligunt, cor transpungunt & viscera: vocat illa dracones & onocentaurus; sunt autem animalia monstruosa, qua parte superiori referunt hominem, & inferiori iumenta ipsis tigrilibus immatura: etenim eorum omne studium est homines dilacerare: in quantum peccata sua scuitia animam destruant, dilacerant & occidunt. Inscrubit ea pilosus id est syluestres, velis vestitus, siue Sayros, quales erant illi, quos Diu. Hieronymus refer

In vita Pauli Eremita.

refert apparuisse D. Anto. in deserto, in quantum cōtrarij sunt rationi. Indignat illa miluos & vlu- las, eo quod furētur & deiciant bonas actiones, & animarū gratiam; tenebras ament & caliginem.

II. Allegoria.

Quam eleganter indicat his symbolis quid sit peccatū: non vacat anime illis inhære. Hoc solum notandū, quod vnum acclamat alteri, & hoc illi sociatur, & vnu cantui respondet alterius sicut vlu-læ: *Clamabit alter ad alterū: congregati sunt alter ad alterū.* Quid est de vlu-lis quæ noctibus vagæ aberrant, vlu-lantes sibi quæ mutuo respondent? Vocat hæc, responder illa, cantat vtriusque & vtriusque verbis dicā plurimas earū videbis congregatas & quasi ad conciliū conuocatas. Hoc etiam propriū est improbis, vt vnus alterū aduocet, & sibi mutuo respondeant, sibi inuicē asfocietur gula motus aduocat carnis, illi sibi iungunt impudicitia, hæc aliam ad similia prouocat, vel fraudibus inuicē: hæc vt ea negligas quæ coniugem tuam domusque spectant gubernationem. Habendi inordinata cupiditas & conuersione adfessit inuicem, hæc dolos, quibus alii circūuenis, hic peritiam sollicitat, vt tibi fides adhi-

Eccl. cit. & lib. 25, c. 9.

beat: *Clamabit alter ad alterū: Effrenata ventris ingluuias* (verba sunt D. Greg.) *in furor malitioria pleuitudinem carnis instigat. Perpetrata autem luxuria sepe aut perituro, aut homicidio tenetur, ne humanarum legum vliōne puniatur* &c.

In 2. dist. 21.

Clarè hoc patet ad initio mūdi. Certe mirabilis est abyssus peccatorum in quam incidit Adam terre primogenitus. Quarunt SS. Patres quod fuerit primum in Eva peccatū? Rupertus, Hugo, & Magister seaten vtrum opinantur primum in Eva fuisse flagitium, diuinam fidem verborū Dei: qui enim minatus fuisse: *Morte morietur*, ipsa dubitauit, & ait: *Ne forte moriamur*. D. Ambros. vt certum credit fuisse mendaciū: Deus enim solummodo elum verauerat, ipsa verò cōtactū adiungit: *Ne tangere*. D. Chrysof. opinatur indebitam fuisse cum diabolo conuersionem. Sed hoc suam patitur difficultatem: cum primū peccatū non fuerit in intellectu, sed in affectu: quidem non potuerit esse error in intellectu. Certum hoc est, fuisse superbiam, & hoc Spiritus S. insinuat. Cœpit Adam inquit Rupertus, pulchritudinem suam contemplari, negligēs Deo pro recepta gratias rependere, in seipso sibi congratulatus. Vidit hoc diabolus, & optimam arbitratu occasione illos perdendi, conuolauit eorum extollens mirè pulchritudinem ac dignitatem, ad hoc eos excitans, vtiliam studebant am-

pliare: magnique faceret, vnde hoc eis à principio proponit: *Eritis sicut dii scientes bonum, & malum.* Per hoc primum peccatum formale fuit, appetentia similitudinis Dei, sicut in Lucifero, nisi quod ille potestatem, homo verò scientiam affectauerit: *Ambo* (iuxta D. Bernard.) *affectedunt altitudinem ille potentia, ille scientia.* Concupiuit homo omnium scientiam, vt nemine indigeret à quo instrueretur aut regetetur, sibi quæ foret ipse sufficiens. Ita probat D. Thom. Imo Deus hoc indicauit, quando postmodum eum irridens, & per ironiam ait: *Ecce Adam, quasi vnus ex nobis factus est, sciens bonum & malum.* Hanc Eva non repressit superbiam, imo hinc orta est impatentia & indignatio: hic enim legitimus creditur horum verborum esse sensus: quibus diabolo respondit: *Præcepit ne comederemus, & ne tangere-mus.* Hinc originem sumpsit arborem videndi curiositas: *Vidit mulier arborem.* Hinc ingluuici cupiditas: deinde nascitur auaritia illud habendi, quod Deus interdixerat: hinc error in intellectu: nam multi opinantur, quod fidē perdidit, quandoquidem non crediderit, quod Deus vt verum dixerat & credidit quod diabolus assererat, quod nimirum non moreretur, sed essent sicut dii &c. An hæc ex tam paruo principio? Vtique Adam in idem lapsus est.

Ausum ego iurare, quod David ascendens domus suæ solarium, hoc solum intederit, vt oculos suos recrearet, & curiositati videndi mulierem se lauantem indidgeret; sed hæc ad se vocauit eadē fruendi cupiditatem, hæc studium & conatum in domum suam aduocandi: hic dolum quo verum circumueniret, hic voluntatem eum occidendi, & hæc traditionem adeo inuicem nedū Rege, qualis David erat, sed & homine abiectissimo, & quous scurra viliori, & quando sibi prospicit minus carē, tam profunda se iuger abyssis peccatorum absorptum, vt ipse in stuporū raperetur quam maximum: *Multiplicata sunt iniquitates meæ super capillos capitis mei.* Adest impissimus Rex Achab socii sibi contigere non inferioris malitiæ Iezabel & vinea concupiscit subditi sui Naboth: vt autē eam obtineat, quia videri recusat, cogit consilia illa sibi co addicendi. In eum finem hanc telam ordiuntur, vt eum telles supposititij blasphemum accusent: falsum proferunt hi testimonium, atque in tantam labuntur criminum abyssum, vt Deus in tanti sceleris poenam statuerit vt illius sanguinem canes lambent, ipsa vero à canibus discepta interiret.

Hoc prædixit ex mente D. August. psalmista Rex David: *Insuperstis manus vestra conuincunt.*

IV. Nec non in David.

Pf. 39. 13.

D. AVOVS. *cinnam.* Quæ verba sic ipse legit: *Iniquitates manus vestrae connectunt.* Nihil inquit, in 55. litteris *Super psal.* peccata nominari funes animas colligantes: *Fru-* *Prou. 5. 22.* *nibus peccatorum suorum confringitur impius,* ait *V.* Salomon. Qualiter funes nequatur? si filis cō- *Similitudo.* ciuando. Pauca prius colligis, his alia cōnectis, & aliis alia quibus funis textus in longum extenditur & sit rudens quo nauis ligata detineatur. Ecce quid peccator agat. Primum comittit peccatum funem tibi neccis perniciosum. An ab vno filo exorsus es? non vnicum manebit. Latim enim alterum sibi aduocabit, & hoc alterum & sic deinceps, sicque funis quo reus ad tartara rapiaris: *Et quis omnia posse numerare,* cum *Diu. Augusti.* *qui connectuntur peccata peccatis?* Furatus es? Quia te vidit alius, iudicas & times vitæ tuæ periculum imminere, si hic viuat incolumis, mortem ergo illius meditaris: quia verò hoc nequaquam fieri potest nisi proditiōnis scelus interueniat: & hoc alteri connectatur. Qualis ad pedes accedis Confessarij? quibus funibus alligatus, ut te illis absolueret necciat, non potestatis defectu, sed tuæ difficultatis inuitu, cui te ligatum inmodasti. In præensione tua vixisti diu iniusta, iudicem aureis hactis expugnasti, testes muneribus euicisti, tribunal peruenisti, quod tibi superest remedium tali fune constricto, cuius diruptionem tibi censeas impossibilem? In æternum damnatus es. In familiari colloquio proximi famam denigrasti, murmurasti, de femina dixisti quod vel erat mendacium, vel maximè secretum nullique cognitum, contumax reuocare noluisse: quia nomini tuo iudicabas indecorum canere palinodiam: his constingeris, & confessionem inlituis impiam ac sacrilegam, vnam & alteram, quia illata damna minimè restituis. Heu quantum tenuisti funem, qui te omni remedio priuatum ad æternam ducit rapitque damnationem.

VI. *Sicut magnes ferrum (inquit Venerab. Beda) sic concupiscentia peccatum ad se trahit, & vi ferri annulus magneti adhaerens alium eleuat, & hic rursus alium donec catena sit, sic postea alia ex alijs pendunt.* His appositè *D. Basilus* mirabilem profert inductionem illa perpendens verba *Ita:* *Isai. 5. 18.* *Ille, qui longissimum texit rudentem, vnū enim alteri, & alteri, & pluribus annectit & intor-* *D. GREG.* *quet.* Hinc celebris illa *Diu. Gregorij* propositio *L. 2. mor. 110:* *Peccatum quod per patientiam non diluitur, mox suo pondere ad aliud trahit.* Videtur hoc ei cōnuente, quod dixit Dominus ad Cain, cuius

iam pectus inuidia, limoque inuaserat. O Cain! *Peccasti? Quæstio: statim aderit in foribus peccatum Gen. 4. 7.* *tuum.* ita legit *D. Hieronym.* An ergo peccatum intrauit in illi portam aperuisti istam foras ex- *Epi. 48. ad* *Sabinia.* termina, alioquin noueris quod ad portam tuam allidebit. nec enim tibi persuaseris, quod ipso ingresso porta non sit alius aperienda: sed illud primum ostium seruabit apertum, ut vnū subsequatur alterum, & hoc rursus aliud, vsque dum omnino intereas. Exemplo tibi sunt illi omnium mortalium misertimi.

§. 3. *Ut Lazarum interficerent, quem suscitauit Iesus. Velle occidere Lazarum resuscitatum, ostendit factum fuisse planctum super mortuum.*

Cogitauerunt ut & Lazarum interficerent. Quinam? Princeps isti nam multi eorum præsentibus adfuerunt, quando Christus eū de monumento ad vitam euocauit. O perduelles nebulones: iam patet quales fuerint vestre lacrymæ, in morte Lazari. Iudicium sane si bene lego apud *Diu. Hieronymum* de quodam Episcopo Hierosolymitano nomine Ioanue: suscipio increbuerat, eum hæretic infectum, & deensor: esse eorum. *Origenis:* die quodam pro: are voluit se Catholicum, professionem emittens fidei Catholice: porro paucis elapsis diebus contritiā profiteur, inquit *D. Hiero.* Hæc confessio quam modo pronuntias fidei Catholice contrariam ex corde sic sincero mihi planè persuadet, illam quam præteritis diebus emisisti, esse fictiā: *Vrs. sentia indicant præterita.* Vix aliqui dies inter- *D. Hiero.* *currerunt, à quibus illi, mortem audientes Laza-* *Ep. 61. ad* *ri, Bethaniam profecti sunt, pulis ad vsque ter-* *Rammach.* *ram vellibus induti, & lugubri miste amictu, ut* *Tom. 1.* *sorores de morte fratris Lazari consolarentur, & mortuum deslerent: & accedente Christo, ipsique silentibus, pariter & illi vberim flere cœperunt, & mortuum ut amicū luctu profecti amariori: Christus illum à sepulchro viuum suscitauit, & illico in eius conspirant necem: Vix proditores: *Præsentia indicant præterita.* Hic liquidò patet, luctum fuisse ementium, planctumque ridiculum, non ex amore profectum sincero erga Lazarum, sed de humanis emanasse reispō-*

I. *Hoc supposito, quot lacrymas arguere possum Fictæ ementitas? Tua confiteris peccata, deploras animæ tuæ mortem tanta lacrymarum effusione, ut dam peccata Magdalenam videaris imitari: absolueris ab illis: lacrymæ.*

his: diuino illo & efficaci verbo suscitatis: vix anima tua vitam recepit: & ecce cogitas qua ratione nouis illam occidas sceleribus, & tuicidas iniquitatibus. Heu te nimis insultum: an ergo illæ erant lacrymæ, quibus anima tua mortem sic amare prolequebaris: fictiuae fuerunt: *Præsentia indicant præsentia*. Quam probe te nouit Dauid, & quam eleganter tua descripsit proposita, tua promissa, tuas lacrymas & euulatum, Deo locutus verbis illis aliis explanatis: *In multitudine virtutis tua mentitur tibi inimici tui*. O Domine, te tuam prodente potentiam, & brachium tuum attollente, quos tibi centena imponent inimici tui mendacia: Occurrat vir nobilis vilissimo rustico grauibus eum conuictis impetenti, pugno illum excipit, vel inficto vulnere pedibus suis prostermit: ilico totis votis exclamat & obtestatur. Heu Domine mi, peccatum meum agnosco, precor ignoscas. Domine seruus tuus sum ego perpetuus, me tibi semper habebis aduersissimum mancipium. Votis supplicantis annuit vir ille clarissimus, liberumque absoluit: & ecce grauiori in eum furore debacchatur. An nou ille tu, qui promissisti, & iurasti nunquam a te vllam ei irrogandam fore calumniam? illi te semper feruiturum? te penitere ex corde præteriti. Hoc animo spondit ille ementito formidine gladij quem in pectus suum cernebat esse demudatum.

Hoc inquit Psalmista, mille contingit peccatoribus. Deum offendis, in concubitu viuis effranis alienis ditelcis bonis, odio flagras in proximum & vindictæ cupidine: infligit tibi Deus colaphum infirmitatis, te in lectum prostermit, gladium tenuis in te directum, periculum tibi imminere, veretis ne tibi vitam iudex eripiat. O quales depromis protestationes, qua proposita: veniat Confessio: hodie volo sanctus euadere, hodie florere virtutibus. O Domine mi, si mihi pristinam restitueris valetudinem, quam tibi ex animo famulabor. Illud tibi retribuit, & quam primum illa gaudes, in pristina relaberis. Illico ad metentis recurris ædes, ilico ad ludos & tabernas, dico ad easdem murmurationes. Quid hoc amice? binam illæ tuæ lacrymæ? tua promissa? tua proposita? Deo, testatur sic Dauid, mentiris, brachij illius potentiam viresque reformidans. *Mea quidem sententia, lacrymæ vocari possunt mendaces*.

Hoc ipsum egregie Deus per Oseam exposuit eo loco, quem supra explanauimus. Intuetur (nostro loquendi modo) quosdam Propheta peccatores, qui videbantur esse contriti, & petere remissionem, ingemiscere, flere, & spondere meliora. Ne credideris eis, inquit Dominus propheta: *Ego scio Ephraim, & Israel non est absconditus à me*. Ego noui eos vtiq; eorum creator, ego optimè noui vvas vineæ meæ. O Domine, quam amare sciet: O Domine, quam ex imo corde ingemiscunt, Domine, quam seriam promittunt vitæ cotreditione, Domine quam pie in genua procumbunt, vt cæcû vi rapere velle videantur: Hæc flocci facias omnia, ait Dominus: nihil etenim horum serio fit, nec mei gratia, nec me corde suo complectuntur nec pectore: quinimo cor eorum impudica possedit fornicatio: *Non dabant cogitationes suas, vt reuertantur ad Deum suum: spiritus enim fornicationum in medio eorum*. Sed vnde constat hoc? qua ratione comprobabis? Modicum expecta, inquit Dominus, donec hinc egrediantur, parua temporis mora præteruolet, & ecce *Respondet arrogancia Israel in facie eius*.

III. Notate, velim, verbum *Respondet*. Sumitur enim Similitudo metaphora à febre tertiana Febris hæc virum arripit, exurit, deseruet, recedit, aduocat is medicum, ventrem purgatione euacuat, febris expellitur. Gaudet quam plurimum, iam sibi ex integro valere, congratulatur medico, noua renuntiat, cui medicus: ne te sanum atroges: mane etenim respondebit tibi, & alia forsitan astuabis ardentiori. Pessimus ille humor se recepit, venis absconditus: videbis in illis latere morbum, in eo quod ilico noua tibi respondebit. Hoc Dominus ait. An placet o Propheta cernere eos minime esse sanatos & intus malum latere absconditum? Modicum expecta, confestim enim alia similis respondebit febris: nam statim in idem relabentur, hic ad amice suæ domum, ille ad tabernam, Israheliam, ille ad ventris ingluuiem, aliter ad murmurationes. Ex his teas examina lacrymas: discute vtrum veræ fuerint vel fictæ & ementitæ.

§. 6. *Ridicule fuerunt horum lacrymæ in obitu Lazari, sunt etiam eorum penitentium, qui hos imitantur.*

EXhibet Spiritus S. Egyptiorum planctum 10 & lacrymas, calque stultas vocat & execratorias: *Aliam sibi assumpserunt cogitationem Sap. 15, 6, inscientia*. Et merito: *Adhuc inter manus habentes luctum & deplorantes ad monumenta mortuorum, aliam sibi assumpserunt cogitationem inscientia: & quos rogantes præceperant, hos tanquam fugitios persequabantur*. Talis autem hic casus fuit: vt post alia duriora flagella Deus Egyptos, quia filiis P P P P P Israhel

Psa. 65. 3.

II. Similitudo.

Israel egressum negabant ex Ægypto, tremenda illa puniit elade primogenitorum, ut quisque coram se mortuum lugeret filium suum solo iacentem, in sanguine suo volutatum, miseram suam plorate corerunt sortis, & iisdem lacrymis quibus eorum desebant necem, Israelitas impensius rogant, ut ilico nulla interposita mora terminis suis excederent, & pacifici quamocius proficiscerentur. Hoc si Philoni Hebræo hanc narranti historiam, credimus animo faciebatur ita sincero, ut singuli eorum Hebræos accederent, illis persuaderent, instantes rogarent, ut confestim nedum de ciuitate, sed de tota regione Ægypti discederent: *Pro se quisque hortabatur populum, ut praeperere tota regione discederet.* Nedum illos lacrymis urgebant & scibus ut excederent, sed etiam supra modum instabant, ut illud festinato fieret, nulla interposita mora nec puncto quiddam aliud differrent tempus aut occasionem. Hoc significat aduerbium illud: *Præperere.* Censebant sibi vitæ periculum imminere, ac conseruationem suam atque essentiam inde dependere si citius à se tales talemq; nationem propellerent: quæ mortis filis suis intolerat, eorumq; domos extrema torquebat aduersitate: quod si vel horam vitam extenderet, bonum damna sua & calamitates lument incrementum. *Vel unum diem horamque differre, longum ratis,* inquit Philo. Eiciunt Israelitas Ægypto, & in tantam mentis labuntur amentiam, ut ilico maiori studio conentur eos insequi, ut pristinae subiciant seruituti. Nondum sibi lacrymas ex morte filiorum abstergerant, quibus Israelitas supplices deprecari fuerant, ut abirent, quando conamine laborarunt toto ut eos praterito iugo subicerent: *Assumunt sibi cogitationem infirmitatis.* O stultos & stultis stultiores. Si vestro iudicio perniciose vobis exiit societas Iudæorum cum per illos filios vestros Iugenis occisos, tantisque vos oppressit dolor & planctus, atque ea de causa eos à vobis omni diligentia expulistis, tanti mali, damniq; auctores: quo modo tam cito eos in domus vestras terrarumque reuocatis? Hec vos vidi lacrymis obtutis accessum illis suadentes, quos hodie video regressum eorum intendentes: vnde hoc? O iudicij inopes illi, & non minus plures ex illis qui inter nos volunt haberi sapientes.

II. Quis te videat, quando manifeste tibi patet malum & incommodum, quod peccatum animæ contulit, etenim illum occidit, & fidei vitam abstulit, spem interemit, charitatem interfecit, amorem & tibi Deum eripuit, cælum illius & gratiam, addo & gloriam: quam effluis ploras lacrymis,

qua tunc tibi pectora percussis ex corde contristatus? Quis doloris sensus te affigit? Quam anxie curasti eum eliminare tanti damni auctorem? Quæ proposita de cetero non peccandi, talis amplius non aspiciendi, per eius plateas non transseundi, valeat in æternum quæ mihi fuit lapis offensiois, & petra scandali: foras excedant facultates, quas furtim diripi, & mihi cordis abstulere diuitias: insuper adhuc tibi lacrymas defluerit ex oculis, quando magna sollicitudine eadē studeas reuocare, quæ pluribus mœstus lacrymis expulisti. Quam ardentem tuam refusus vitæ vanitatem? Quam anxie iurasti quod dimissisti? Vah stultum te & amentem: hoc erat quod amare urgebas, quod toto corde detestaberis:

Ni fallar hoc spectat Dauid exponens quod Deus illi dixerat, quinam essent illi, quibus suadere riteret beneuolus gratiam, & peccata misericors indulgeret: *Audiam quid loquatur in me Psa. 84. 9. Dominus Deus.* Deus vult mihi loqui & ego diligenter auscultabo. Quid autem tibi dixit o Dauid? *Loquetur pacem in plebem suam, & super facies suos.* Et in eos qui conuertuntur ad cor. Multi Deus legunt Cæter, Genebrard. Felix & alij: *Et in eos* promittat qui non reuertuntur ad stultitiam. Hoc mihi lo-

quitur pacem electis suis promittit: sub non in pacis omnia bona comprehenduntur: quia cui aliquid deest, perfectum hic habere non potest quietem. Et quinam sunt illi? Qui non reuertuntur ad stultitiam. Hoc Deum maxime cruciabat in populo suo, quod stultus esset hoc eum nomine Moyses compellat: *Popule stulte & insipienti.* In quo consistebat eorum insipientia? quod quotidie ad pristinam rediret amentiam. Tentabant, Deum, Deo dissidebant, adorabant idola, regressum in Ægyptum aedebantur & huc per praedicationem Moysi, siue terris Dei Bagellis, siue allecibus motique Dei misericordia, siue prodigiorum excellentia conuerti meliora sapiebant, plorabant, dabant operam penitentiae, ut quicumque illos videret, sibi persuaderet, eos nunquam ad pristinas relapsuros amentias: & vix illas deplorauerant, & confessi fuerant, & ilico ad eandē labebantur culpam infirmitatem, Dei benignitati dissidebant, & regressum in Ægyptum cogitabant, vtilia cepe & illas carniū quibus renuntiauerant repeterent. O vacua cetera an ergo vobis ita bene sit in Ægypto? Tam parui consistit vos ex ea vindicare: sicine obitu estis seruituti Pharaonis? An ergo tam cito in eandem erga Deum reuertitis offensas? Hæc eorum erat damnanda stultitia, ad suas velle iterato redire stultitias: hæc quoque in vobis agenda, & in pluribus carpenda peccato-

I. Ridicula lacrymarum.

Philo Hebr. Li. de vita Moysi.

II. Ridicula est multorum penitentia.

III. Quibus pacē.

peccatoribus, qui confessim: *Conuertuntur ad stultitiam*. Ad eandem viam rationem, ad eundem cum priore statum execrandum. Non vobis pax seruatur Dei, sed electis vere poenitentibus, qui non conuertuntur ad stultitiam.

Ex prædictis iam capimus discernimen, quod interpretari D. Grego. Spiritus S. statuit inter viam iustorum & impiorum, quos stultos insimulat: *Ipsi iusti recta est, rectus collis ad ambulandum.*

Ecl. 31. 5. Via peccatorum circularis est: *Præcordia fatui quasi rota carri, & quasi axis versantis cogitatio illius.*

Pf. 11. 9. — Dauid autem expresse hoc denotat: *In circuitu impij ambulanti.* Nec his dissentit Iob. Involuntæ sunt semitæ gressuum eorum, vt expedit D. Grego.

Li. 7. mor. c. 12. quod dicitur esse discrimen inter eum, qui recta graditur via, & cum qui circulem ingreditur: *Discrimen* Quod ille quanto magis progreditur, tanto se magis elongat à termino vnde processit: hic autem licet à termino à quo processit, separetur, illico tamen ad eundem ingreditur, sicut rota carri, & illud quod inuoluitur, ait D. Grego. *Omne quod inuoluitur, in semetipsum replicatur.* Viam attende, & honorum poenitentiam, viam rectam: etenim de peccatis egrediuntur sic vt nunquam ab illa reuertantur, & quanto progrediuntur vterius, tanto ab illo elongantur amplius ea deseruntur, fugiunt, & reformidant. O quam recta semita

Matth. 16. 75. D. Petri: de loco peccati discedentis: *Egressus foras, hanc semper insecutus est, tantumque ab eo se elongans, vt penitus illud non videret amplius.*

Quam rectam ingreditur viam D. Paulus, vt nec semel retro caput reflectat, sed semper coram facie sua celer ambulet: *Ad ea quæ sunt priora extorsitens missum ad brauium superna vocationis.*

Philip. 3. 14. Quam recta via Magdalene tot lacrymis, tali poenitentia, vt nedum ad peccatum non remearit, sed in tantum ab eo discesserit, vt non quiescit, donec diuina sibi assistente gratia ad Seraphim usque penetrarit. Hæc illa poenitentia quam poenitentia præco Baptista exigebat, *Isaie verba*

pro themate assumens: *Rectus facite in solitudine semitas Dei nostri.* Viam scelerate rectam, vt te protinus ab omni peccato semoueas, idque in tantum, vt canere liceat cum Psalmista: *Quantum distat ortus ab occidente, longo fecit à notis iniquitates nostras.*

Hoc D. Paul. statuit, vt vera poenitentia indiciam: *Qua secundum Deum tristitia est poenitentiam in salutem stabilem operatur.* Lacrymas requiro non mobiles, sed stables & firmas, quæ statim caput non reflectant, aut quas ventus stans esse stabili tergat leuissimus, sed similes, sicut Davidicis, & quales volebat Hieremias: *Deduc quasi torrentes nostras.*

Ger. 7. 10. cium: *Qua secundum Deum tristitia est poenitentiam in salutem stabilem operatur.* Lacrymas requiro non mobiles, sed stables & firmas, quæ statim caput non reflectant, aut quas ventus stans esse stabili tergat leuissimus, sed similes, sicut Davidicis, & quales volebat Hieremias: *Deduc quasi torrentes nostras.*

Thre. 2. 13.

tem lacrymas per diem & noctem non des requiem tibi, neque taceat pupilla oculi tui. Dolor sit oportet stabilis & perpetuus, qualis erat D. Pauli. *Est Isaï. 38. 15.* *continuus dolor cordi meo.* Quali lugebat Rex Ezechias: *Pro. 18. 14.* *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mea.* Timor requiritur & uemor constans & solidus de offensa Dei, quo timer ille, quem Spiritus sanctus beatum canonicat: *Beatus vir qui semper est pauidus.* Attamen fatuus peccator: *Assumit sibi inscientia genus, viam ingreditur circulem, suntque eius intima: sicut rota carri.* Erigit se tota festinanter à luto per quod incedit, & vix in alium subit, cum eadem volubili celeritate ad ima reflectitur, & illam quam prius notabas luto fugere, statim aduerter in idem decurrentem, sicut illi rationis impotes: *Quos rogantes perocerant, hos tanquam fugitinos persequuntur.*

Talis est multorum poenitentia: vix enim ab immundo concubitu strato surrexerunt, illico ad idem reuertuntur: peruersum non abnegarunt contractum, & confessum illum recipiunt, canes ad vomitum. O quam egregie Deus illos inuenit apud Hieremiam: *Attenti & auscultauit Deus nullus est, qui agat poenitentiam super peccato suo.* Sedulo mentisque attenta considerauit, & qui synccero animo de peccatis suis doleat, neminem inuenio. Quid hoc ergo Domine mi, an non facis multos pedibus cernis aduolucos Confessarij? Opplettur sedes Confessionales viris ac mulieribus; nullum effulget festum, quin cateruatum irruiant prestantque Confessarios: plures video pementes, & delicta plangentem, imo pedibus meis quotidie occurrunt, quomodo verum est, à te videri neminem? Dicta confitmo, respondet Deus: *quia Omnes conuersi sunt ad cursum suum, quasi equus impetu vadens ad prolium.* Non diffiteor multos poenitentia tamen à suscipere, peccato valedicere, sed illico amplectuntur. Conuersi sunt, & ardentiori illud animo resumunt, quam omiserant, quasi equus indomitus, quæ nec frænum cohibet, nec selloris vis continet, nec spectatum clamores à cursu remorantur. An ergo ea de causa illic egressus es? Ad hoc peccato renuisti? O peruelles an idcirco Lazari mortem iuxistis, vt eandem ilico illi inferre cogitaris? est autem seruos & animus, quo tantum molimini facinus, multo vehementior, quam quo mortem eius deplanxistis.

VI. Quorundam inconstantia.

III. r. 8. c.

§. 7. Cogitauerunt interficere Lazarum quia multi propter illum abibant &c. *Lazarum cogitant illi interficere, sicut ille, qui male agit odit lucem.*

¶ 11. **Q**ua de causa mortem Lazaro machinatur? *Quia multi propter illum abibant ex Iudæis, & credebant in Iesum. Non aut abibant, sed abibant, id est, ab illis ibant ad Iesum, & d. Quia plures Lazarum cernentes vinum, & in isto Christi potentia in Iudæos deserebant, Christo adhaerebant credentes in eum. Nemo melius quam Iob vt explicat D. Grego. perpendit, nihil magis praeter lucem, & dei claritatem, offendere concubinarium: cum enim intentioni suae prae maxime conducatur ipsa noctis caligo, & sub eius velamine passim ingrediatur & egredia- tur, si forte suae vacans libidini fax eluceat, aut aurore mundo serena appareat, illam vt mortem execratur: etenim nouit à luce manifestari? *Oculus adulteri obsequat caliginem: dicens: Non me videbit oculus &c. Si cito apparuerit aurora, arbitratur umbram mortis.* Quanto furore luxuriosus lucem persequeretur, si latens ad noctis tenebras ingressus aedes concubinae, fœdo cum ipsa prostratus cubili, faciem illi anteponebat ardentissimam? Saepe Saluator noster Iudæos adulteros accusat: *Generatio praua & adultera.* Nihil ita fœtabantur, & sibi prociabant, quam tenebras noctisque caliginem, hoc est, vt hominum nullus Christi personam, quis esset, agnosceret. Dum illi furore rapiuntur in Christum ardentiori, profi- lit ecce fax clarissima, subito elucebat aurora venustissima, manifestans quis esset ipse, & graui- simam eorum iniquitatem, quam committebant illum persequendo, molestias exhibendo, morti- que tandem adiudicando.*

I. **S**imiliter do. **Mat. 12. 39** **Q**uam illustris illa fax Lazarus, no illis, morte tamen extincta r sed diuini sui verbi flamine Christus illam accendit, in altum erexit, mun- dum illuminaturam. Quae aurora adeo utilis apparuit ex altero Hemispherio: quando nobilis ille ex altero prodit mundo, de sepulchro lucem emittens claram, & personae Christi virtutis declaraturam. Hanc intuentur auroram, oculos eorum lux offendit facis huius: *Arbitrantur umbram mortis: sibi persuadent hanc eorum prodere praecisiones, populum ab eis abigere, eorum deprimere auctoritatem, & pessimam cordis eorum aperire peruersitatem, idcirco velis remisque cō- tendunt lucem illam extinguere. Similis illi qui*

II. **L**azarus fax erat ardentissima. mala progreditur intentione, & ascendere niti- tur diuini domum eamque depradati, si lucer- nam videat accensam, illam pedibus protrudit do- q. d. ne quis, quid agam, intueatur. Proditores il- li, fures illi conati fuerunt ad mouere scalas, de- pradari, imo funditus euertere Dei domum, Christum intelligo Saluatorem: apparet lucerna Lazarus, qui luce sua totam hanc domum illu- minat eius effert & elucida virtutem, euertere conantur illi lucernam lucemque extinguere.

Quando Pater aeternus filium suum vni- genitum misit in mundum, quia veniebat Deus ab- conditus, praemisit lucernam quae quis esset reue- laret: haec erat Ioan. Baptista lucerna ardens & lu- cens: apparuit enim vt Lucifer matutinus, praeco solis & prodromus: *Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine, vt omnes cre- derent per illum, & hoc officium ita perfecte com- pleuit, vt eum indice digito denotaret: Ecce Ag- nus Dei, ecce qui tollis peccata mundi.* Hic est de quo dicebam vobis qui post me venit, ante me factus est, eius non sum dignus corrigiam calceamenti soluere. Tanta perfecit hoc fidei sinceritate vt ob- larum sibi Messia primatum uedū legatos audire noluerit, sed tunc tantō constantior & fidelior ceperit ex animo lucis radios emittere, Christū mundo manifestando. Accurrit Herodes iuce- stuosus, & hanc extinxit candellam, Baptista, gla- dio caput amputauit: ergo Christus omnem a- mittere lucē, quae cognoscatur? Nequaquam. Claris- simas hie sibi parabit lucernas. Hec est quod ip- se perfidis illis ait: *Erat Ioannes lucerna ardens & lucens.* Optimè enim declarat, quam excellenter Ioannes suo sanctus sit officio: porro licet ille mortuus sit nec crederetur in tenebris operiē- dū: *Ego testimonium habeo maius Ioan. opera qua ego facio testimonium perhibent de me: Magna pollebat Ioannis testimonii auctoritate, quo intelligere- tur, & crederetur quis esse ego, sed multo praec- lariori mea opera prodigiola. Magnā vim ha- bet, quod expertus dicit agricolae arbor hanc pom- mus est, ista pyrus sed maiorem habent illae ipse suis grauidae fructibus, & praeposita om- ni replica probant poma de arbore penden- tia: pomum esse, & cetera ceterum, & pyra py- rum.*

Extincta est, inquit Saluator, lucerna D. Ioan- nes, sed mille alias accendo lucidiores, nempe opera mea mirabiliora, quae linguis loquuntur, cū enim muta sint, euident tamen est, & man- ifestū quod me meamque publicent virtutem & potē- tiam: quemadmodum imago pulcherrima picto- ris sui testatur artem & industriam. Inter alias miraco-

III. **S**imiliter Ioannes lu- cerna erat. **Ioan. 1. 7.**

IV. **I**oannes lu- cerna erat. **Ioan. 1. 7.**

Ioan. 5. 55.

Inter alias miraco-

miraculorum lucernas, quibus seipsum Christus manifestabat, ceteris multo clarior radiabat Lazarus à mortuis ad lucem vitamque renocatus. Quod si David & quidem merito censuerit, cæcos Dei gloriam enarrare, & magnam eius potentiam ac diuinam declarare maiestatem, sic ut etiam cæcis eius ostendant excellentiam, eo modo quo causam indigentem effectus, quanto magis potuit Lazarus esse præco clarissimus, & euidentissimus gloriæ Christi manifestator? Cælum hoc extendit, & hanc Christus ut vitam accendit lucernam: *Ut clarificetur filius Dei per eam.* Hæc illum exposuit sic, ut non essent oculi, quamuis valde lippi & cæci, qui illum non viderent. Idcirco manum atollunt contra hanc lucernam, voluntque eam extinguere: quia tenebras omnes dilucetabat, & umbras fugabat, quas nequam eorum malitia contra Christum in populo dispergebat.

V. Mali bonos conātur eliminare.
 17. Quia de causa Herodes fulgentem hanc extinxit lucernam, & D. Ioannem trucidauit? Adulter erat & incestu pollutus: lucerna verò luxuriam eius prodebat, & radios illos emittebat omni sole clariores: *Non licet tibi habere uxorem fratris tui.* Idem aduertit D. Chylosolom. de Nerone disputans quare D. Paulum vinculis constringerent, Totus obstupescit: orbis videns Paulum catenis alligatum: *Vincula ea manifesta facta sunt.* Quis ergo eum cæteri mancipauit, quis vinxit, quis conclusit? Respondet D. Chylosolom. *Nero sum in vincula comecerat: quippe quemadmodum prædo aliquis domum cuiusdam dormientibus ingressus, ut auferat omnia, si quæm viderit accendere candulam, illum mox inuicini, & lumen exinguit, ut auferre & rapere alia absque metu possit: ita & Nero tunc latrocinium furem quendam in agens dormientibus criminibus profundoque somno granatum omnium bona diripiebat, nuptias inuadebat, domos subuertebat, nullumque malum genus intermittebat.* Proinde mox, ut beatum Paulum vidit in mundo accendere candulam, & esse sermonem doctrina, quo sua reprehendebatur iniquitas, quo omnia facere licenter possit, curauit ut extingueretur prædicationis, & inueteretur magister. Itaque vinculum sanctum illum coniecit in carcerem. Hoc Nerone monit, ut Paulum ergastulo concluderet, vitamque ei auferret, nempe quo lumen doctrinæ illius extingueret, cuius virtute non toleranda Neroneis cunctis patebat iniquitas.

Lucerna Lazarus erat, qui tantum se ostendendo, & horum se oculis obijciendo, lingua minime loquendo dicebat tamen illis: *Non licet vobis.* Attende quanta sit illa malitia, non minor

quam diabolica, velle vitæ auctorem interficere, qui verus est Deus omnipotens, de morte triumphator, de quo canitur illud: *Qui educti vinculos in fortitudine: similiter eos qui exasperant, qui habitant in sepulchris.* Hanc D. Gregor. dicit esse rationem, quare reprobi detestentur iustos, & virtutis amatores: sunt enim ut lampades quibus eorum delicta manifestantur, quas idcirco toto conantur studio extinguere. Quis rationem dicat, cur Manasses impius ille lucidam illam extinxerit lampadem Prophetam Isaiam, quem iussit terra medium discerari: nisi quod sacrilegas illius argueret & proderet idololatrias? Quare dicit mihi, sacerdotem voluerunt in puteum demergeret, & demerferent lucernam illam splendidissimam vatem Hieremiam: nisi quod luce sua fulgidissima profanorum reuelaret hypocrisis? Quid visit Sarrapas Danielem neci tradere Luciferum illum clarissimum: nisi quod eorum falsas aperiret prodiciones?

Hanc veritatem confirmavit ille, quem Diu. Chylosol. solem appellat mundi, D. Paulus, scribens Galatis, qui eum & persequi, & afficere contumelijs intendebant. Videamus, & facti huius rationem inquiramus, quando vos primum accepistis, sicut Angelum Dei excepistis me, sicut Christum Iesum. Tanto me amotis affectu persecuti estis, ut mihi palpebras oculorum dare desideraretis: *Testimonium perhibeo vobis: quia si fieri posset, oculos vestros truissetis, & dedissetis mihi.* Hec tunc temporis fiebat: verum tamen nunc, nec vos læsi, nec grauati, nec aliquid commisi penitentiam: hoc tantum egi, Veritatem vobis annuntiaui, mentem vestram illuminavi, nec alia subesse potest tanta ratio indignationis: Ergo inimicus vobis factus sum verum dicem? Persecutemur, inquit D. Paulus rationem illius, & aliam non esse conitabit, & hæc eadem est, ob quam prædicator odio habeatur: quia nimirum clare loquitur suoque perfecte & laudabiliter fungitur officio, quo nempe lux dicitur mundi: & Confessarius, qui vulneri manum apponit, vultque illud indagare, perirari, & penetrare.

§. 8. Bellum inferi Deus peccatoribus per Prædicatores, velut per stellas: idcirco illis malum exoptant, sicut hi Lazaro.

EA igitur de causa mortem hi Lazaro meditantur: quia per hoc quod se viuam ostendebat & omnium oculis suis actionibus spectabilem, lucerna erat clarissima, rebellium
 P p p p p p y eorum

eorum profrens machinationes, omnesque quas texebant, cogitant & contra Christum moliebantur insidias, quibus auctoritati diuinæ virtutis eius quam possent maximè derogarent. Hoc omne peccatorum est studium & hic eorum cogitatus, ut candelas facesque extinguant, quas Deus accendit, quibus manifestet, & exponat peruersas scelerum eorum & iniquitatum machinationes. Hinc est quod Daniel ait de Antichristo quod omnes sit vires suas expositorus, ut fortitudinem cæli euerteret, & stellas inde deiiciat:

Dan. 8. 10.

Vires ad fortitudinem cæli, & de fortitudine & stellis. Phialis est loquendi S. paginæ valde frequens, qua stellas dicit esse fortitudinem cæli & exercitus eius quia omnis eius virtus per quam regitur & conseruatur sustinet, & habet in mûdo superioritatem, in illis consistit: vnde ubi nos legimus: Iguis perfecti sunt cæli, & terra & omnis ornatus eorum: habetur hoc verbum Sabbatho, quod significat Exercitum d. Per. Atum est cælum & exercitus illius. Sic legimus in Deuteronomio: Solem & lunam, & armem militiam cæli:

Deut. 17. 3.

& idem alijs locis.

I.

Describit illas eleganter Spiritus sanctus & Prædicatores stellam postquam solis exposuit pulchritudinem, & lucem venustatem, infert de stellis: *Vires castrorum parantur, in excelsis, in firmamento cæli resplendens gloriâ.* *Ecc. 43. 10. Species caligloria stellarum, illuminant mundum in excelsis Dominus, in verbis sancti stabunt ad iudicium, & non deficient in vigilijs suis.* Verbum illud *Vires castrorum* denotat instrumenta bellica, fortes exercitus. Tales sunt in cælo stellæ: suis etenim splendore, & aspectibus militant, conquirunt & disponunt terram: cælum formosum efficiunt, & per ipsas orbem Deus illuminat: velut milites ad notum stant paratissimi, ut diuinis obediant ordinationibus: hoc est: *In verbis Sancti stabunt ad iudicium.* Nam in Græco habetur: *Continuo statim.* Nullos inuenias milites in ad nutum paratos sui Ducis Impetio, quam ille promptè diuinè obtemperant iussioni: nonquam dormiunt, impediuntur nunquam quo minus ad diuinam conuolent statim imperia.

II.

Deo sunt

ad nutum

paratissimi.

Indic. 5.

20.

Per hoc exponere voluit Spiritus S. quam ad nutum parati sint hi milnes & colorum exercitus, ut Dei iussa perficiant, & sicut de talibus agit de illis in eo parho quod Dominus commisit contra refragum illum Regem Sifaram: *Stellæ manentes in ordine & cunctis suis aduersus Sifaram pugnauerunt:* Insurrexerunt in Sifaram eiusque copias stellæ velut milites suo ordine digesti, nec in minimo ab iniuncto sibi munere à

Cætione deficientes. Simili quoque phasi dixit Baruch: *Stella lumen dederunt in custodijs suis & Baruch. 3. Latina sunt: vocata sunt, & dixerunt: adsumus, & 34. 3. Inxerunt ei enim incurantur, qui fecit illas. Quam eleganter describit stellas, verumtamen ibidem nos monet Spiritus sanctus quod maiora nobis velit indicare sub illis latentia. Multa abscondita Ecc. 43. 36. sunt hu maiora.* Sub illarum symbolo prædicatores accipit, & sanctos Doctores, quibus dixit D. Phil. 2. 15. Paulus: *Lucetis sicut luminaria in mundo:* Nam propriè depingit illos nomen illis imponens militum, & legionum quibus Deus præliatur. Videamus quibus armatus militibus mundum sibi His Deum conquisit. Quibus exercitibus bellum iudicij præliatur diabolo, mundo, carni? Numquid ipsis Prædicatores? Attende, dum ascenderit in cælum, mundi totius intendens subugationem, quales ad hoc elegerit illos scilicet, quibus imperant: *Eua. Marc. 16. tot in mundum uniuersum prædicatum.* *omni creatura. Illos, inquam, quibus iniunxit: Ite, Matt. 10. ecce ego mitto vos: etenim vires, quibus exercitus illi bellabit, vires non sunt corporales, non aeneis tormentis, non bombardis sed animæ fortitudine præliabuntur: vires sunt illæ, quibus subditur intellectus subingatur volûtas, & corda cõquirunt. Ad hoc optimi exercitus & fortissimi sũt exercitus & copias lucis stellarum, quæ collustrat, calefacit, lucemque spargit limpidissimam: siderum limpida de flammis, limpida stellarum lumen. Et calorem infundit viuificum quo in visceribus terræ producit aurum argentum, ceterique fructus. Hæc est prædicatum ea vis, lux pura & viuificans Euangelij, quæ collustrat intellectus, inflammata voluntates, corda emundantur, & anima subijciuntur. Mirabiles sunt illi milites, qui cælum Ecclesiæ reddunt formosum, mundum illuminant, & procedunt iuxta ordinem à Deo sibi præstitutum, promptique adstant, eius præceptum executuri: *In verbo Sancti stabunt ad iudicium.* Adstant in pedes erecti, firmi, constantes & securi, verbis sancti hoc est promissis sulti diuini subsidij, & securi, verbi sancti hoc est, promissis sulti diuini subsidij, & comitantur, quodque profectis ad prædicationis exercitum illis Deus suum ministrat: a iutorum: Prædicauerunt ubique Domino cooperante.*

Quis Apostolos tuos reddidit in prædicando? Quis eorum exercitum fiduciam? Dei verbum: *Ecce ego mitto vos.* Deinde verbis illis constantes erunt & fortes ut suos vincant inimicos: eo etenim sensu hæc verba possunt accipi: *In verbis sancti stabunt ad iudicium.* Eorum vires, quibus opera sua perficiant, esse debent verba Dei: hæc etenim sunt

Inte illis predicanda, hæc declaranda, his in-
tendum, hic baculis illos fulcitur, cui pro-
pheta innitebantur: *Hæc dicit Dominus*. His car-
nis suæ culturam prosternebat; Autem carnis
spiritus detestande, quid tibi minetur Deus:
quod tibi stertum præparauerit ignium quo
corpus illud ita opipare à te excepim exura-
tur. Animo perpenle pecuniarum audissime,
quid tibi loquatur Deus: quod tibi viscera mis-
ericordie suæ concluder, cum tua pauperi con-
cludas in misericordis. Confidera tæcnerator, hoc tibi
Deum aertan: tuum à diabolo exlegendum
esse sanguinem, cum tu sanguinem fugas ege-
nomus. Hoc opus illarum est stellarum, per hoc
fortissimo impugnant prælio diabolium mundū
& carnem, suis adiungen'o prædicationibus vi-
gilias, ieiunia & orationes: vt alijs proficiendo
seipos minime perdant: similes illi stellæ ma-
tine D. Paulo ita scribent: *Cogito corpus meum*
& in seruitutem redigo, ne forte cum alijs prædica-
uerim ipse reprobus efficiar.

1. Cor. 9.
27.

IV.
Diaboli
delegunt
in istas.
1. Cor. 6. 3.

Et non desicent in vigilijs. Non dicit: *Desicent*
in vigilijs, sed in *vigilijs*: esse namq; e debent cō-
tinua vigilia & multæ, continua & multa ieiun-
na: sicut idem ipse de se testatur: *In vigilijs mal-*
tiis in ieiunij. Illis Christus militibus præliatur,
suoque obtinet triumphos victor illustissimos.
Sicut Ant: Christus venturis. Christo adue-
rsum omnes suas impendi vires, totumque robur
cont a militiam Christi, stellas istas cæli impu-
dissimas *Militia cæli*: etenim hæc dolos illius &
insidias & machinationes delegent: illas deiece-
re conabitur, certo sciens in his cæli consistere
fortitudinem; in illas omnem suam exeret po-
tentiam qua illas de cælo præcipites agat virtu-
tis omnis & sanctitatis. Hi tales Ant: Christi ho-
die conveniunt, omneque vires suas dirigunt in
Lazarum, hæc stellam à Christo reaccensam:
nec non omnes Domini huius in mici, demo-
nes & mundani vires suas integras explodent
contra stellas illas, sanctissimos. Prædicatores:
quia tenebras eorum illuminant, & aperijunt insi-
dias, quos merito comparaueris Regi Syriæ qui
totius sui robur exercitus, curru saltatos & e-
quites dixerit contra El seum: ipse etenim Regi
Israel insidias illius dolos & retia detegit: at quo
stebat vt obrepta non gauderet intentione. Porro
tunc ratio subest, quod nullam videamus stellas
illis moueri persecutionem? Quomodo totus
non conspirat mundus in faces illas ardentes,
prædicatores illuminantes?

4. Reg. 6.

Faxit Deus hæc non sit illa ratio, quam indi-
cat Iocel Propheta: vidit enim quod lucem suam

retraxissent, nec auderent radios suos manifesta-
te splendidiore: *Stella retraxerunt splendorem* Iocel. 2. 10.
sanum: non enim lucem diffundunt splendorem,
sed obfuscatam. Lux vespertilionem tantum of-
fendit, quando solis iustar clarè tuitat, non au-
tem dum obfuscat, quinimo prodit quando quod lu-
dies quasi inter duas lucis appareret vesperti & men suū
hoc illi tempus propriè conuenit; furem & ho-
miciam non turbat lux permixta, velut lux cre-
pusculi, quæ sufficit vt phantasma vini alicujus hant.
in communi conspiciatur, porro non detegit si-
tum singulorum in particulari: quinimo hæc ex
vna parte illi prodest, vt videat cui manum inji-
ciat, & ex altera cooperit illum ne cognoscat
quis sit in particulari. Peccatores non molestat
lux media & tenebris permixta, quæ totū phan-
tasma manifestat in communione illi radio-
sus est prædicator qui inuehit in vsurarios, cō-
cubinatores, vindicatos, qui spectra detegit im-
pudicitiæ, cupiditatis, & ambitionis in commu-
ni illa detestatos, calumniatos, qui vociferatur
cane tibi fœnerator, etenim te laqueo diabolus
habet iuratum, quo te deiciat; vā tibi carnis
tæc fœnerator: diabolus enim uam possedu ani-
mam tibi consule vindictæ flagrantissimè non e-
nim tui Deus miserabit, qui proximo tuo non
misereris.

Hæc omnia potius illos recitent, quia Chri-
stiani sunt, & expedire iudicant, vt vitia repre-
hendant: ut hoc autem illis molestum est, si præ-
dicator & confessorium singulorum facies dis-
cooperat, si tibi dicat cum Baptista: *Non licet tibi*.
Hic contractus est vsurarius, ego te non absol-
nam, nisi illum reuocaueris & rescideris, & ab-
lata restitueris: hic concubinator amice, non po-
test vitæ tolerari: nam civitatem totam scan-
dalizans, si quis omnibus lapsus esset: nisi tibi
beneficium absolutionis impetierit, nisi prius
renunciaveris occasionebus. Hoc quis agit? *Stella*
retraxerunt splendorem suum. Sufficit nobis lucem
diffundere sine splendore tenebrosam & permix-
tam vade nobis nullas fulcitant molestias: si lux
essemus rutilans, ilico nos, vt illi Laxa um, im-
pugnarent.

59. Cogit

§. 9. Cogitauerunt vt & Lazarum interficerent. Qui per Prædicatores non conuertitur, per mortuos redimtus non conuertitur.

Mirabile cogitatu est, quod Christus Lazarum in sui nominis gloriam resuscitauit, hoc est, vt testis esset irrefragibilis & euidentis virtutis illius diuinae quandoquidem videntes eum illi resuscitatum, qui necdum sua personam redimtus sed verbis quæ loquebatur de Christo testimonium perhibebat: parum erat quod fidem ei minimè adhiberent, insuper & eum occidere decernerent: *Cogitauerunt vt & Lazarum interficerent*. Optime notauit D. Basil. quod sicut auctor est S. Scripturæ Spiritus S. quod in vno loco sic dicit, vt ansam præbeat dubitandi, in alio clariùs manifestat. Fateor, multo me tempore rapuerunt in admirationem verba diuini Epulonis quibus magnum illum Patriarcham Abraham deprecabatur: refert Saluator noster multa inter vtrumque colloquia, quæ tunc temporis explicauimus. Supplex petijt vt Lazarum mitteret, qui extremo digito intincto in aquam linguam illi refrigeraret ultra modum in igne cruciatam. Abnegat hoc illi Patriarcha, nec ratio fieri suadebat. Replicat, saltem hoc mihi concede, illum ad mundum remitte, fratribus meis prædicatorem, quos quinque cognosco, & horum quæ hic aguntur sit apud illos testis ocularis: *Testetur illi, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum.*

*Nominatum autem, (inquit D. Ch. yfost.) postulat mitti Lazarum, vt pote à fratribus suis optime cognitum, quos & ipse cognoscebat, ac per hoc aptissimus poterat esse testis tormentorum quibus ipse cruciabatur. Respondet illi Abraham. Nulla suadet hoc ratio: habent etenim apud se testes horum omnium & prædicatores sufficientes: *Habent Moysen & Prophetas audiant illos.* O Pater Abraham, inclamat: auarus epulo; quantum interest discriminis ab ijs prædicari illis, qui viuunt cum illis, & ab illo qui regressus ab inferis illis concionaretur. Non Pater Abraham, *Sed si quis ex mortuis surrexerit, credent.* Hæc sibi mihi, ridicula sunt, inquit Abraham: etenim notum sit tibi, quod si ad meliorem vitam frugem per prædicatores, quos idem audiunt, non conuertantur: sed nec conuertentur aut saniora sapient, licet ad eorum oculos mortuus resurgat eisque concionetur.*

Hanc dico mihi difficilem esse sententiam, cu-

ius nodum acutè ponderat Cardin. noster Caietanus. & vt arbitratu non inconcinne loquebatur q. 4. dicit ille: qua ratione fieri posse quis credat, vt nullum in te haberet effectum, si hic in hac Ecclesia, vbi verbum Dei disseminat, mortuus resuscitaretur vel de monumentis his prodiret aliquis vobis optime cognitus inferni flammis circumcinctus, ingemiscens, suspirans, eiulans, vobis acclamans: *Amice: me damnatum & æternis additum intueri supplicij, te quoque similis manet lectus in æternum.* Nemo vel semel dubitat, quin tibi sanguis congelaretur, capilli capitis erigerentur, sensus perturbarentur, & totus hæretes attonitus, & manifestum est, quod plus ille solus efficeret, quam ego & quotquot mecum concionantur. Quis dubitat, quod si huc intraret matrona quadam quam viuentem agnouisti, & mortuam vidisti, cuius corpus tartareis esset obuolutum set pentibus, flammæ euomens ardentissimas, cuius comæ capitis viperæ forent igneæ, multo verius quam Medusæ, quæ non aerem, sed plumbum & æs liquefactum exspiraret, locum hunc ascenderet gemitibus exclamans terribilibus, Deum & seipsam diris deuotens iniquissimis. *Heu vos infelicissimas, quæ non nisi vestrae studeris vapitati venustatis: quæ veltis inhiatis appetitibus impudicitia attendite & videte, quod vos in crastinum tale maneat, quale nunc damnata patior, patiarque in æternum tormentum, quis vertit hoc in questionem, quin hæc te fortius commoueret, quam omnium horrenda prædicatorum terribilissima?*

Domestice notam arbitror historiam conscriptam à D. Anton. & pluribus alijs de effectu illo, quem operati sunt tertio repeti clamores illi plurim. Doctoris Parisiensis, qui mortuus hinc cum san. 17. Theol. citatis opinione discesserat: cum enim cadauer publicè in Ecclesia sepeliendum adlataret, & decantatis à Clero defunctorum Vigilij pro anima illius felici requie ventum esset ad illa verba Lectionis: *Responde mihi:* Ecce subito de pheretro mortuus assurgit, & voce inclamat altiori: *Iusto Dei iudicio accusatus sum.* Horror inuasit omnes inexplicabilis: differtur in crastinum honor sepultura, atque eadem hora iterum assurgit, & secundo vociferatur: *Iusto Dei iudicio iudicatus sum.* Hac voce grauior omnes oppressit stupor, rei præstolantur euentum, & in tertium differtuntur diem funeralia: & ecce eodem quo prius momento de pheretro resurgit, & voce adeo tristi ac lamentabili, vt explicari nequeat, inclamat: *Iusto Dei iudicio condemnatus sum:* pariter illico seipsum maledictionibus impetens, parentes

III.
Exem-
plum.
ut. s. c. 2.
8. vlt. circa
finem.

tes suos vitæ natalem, vitam, ipsūque Deum comitibus laceras infernalibus. Quas non hæc verba commotiones excitant, quas cietunt turbationes, quantam in spectatoribus operata sunt vitæ correctionem. Illis turbatus D. Bruno Cenobiarca ad solitudinem se recepit, & illam instituit religionem quam totus stupet, & tenetur orbis in extrema omnium fundatam penitentia, solitudine vitæque religiosa ut fuerit, & nunc est non vulgare toti mundo prodigium.

17. Quia igitur ratione dicere potest Abraham, nihil referre, si quis à mortuis prædicator surrexerit: & quicumque viventem non audierit prædicantem, nec mortuo gratas sit aures præbiturus: Hoc quod tibi difficile videbatur, en tibi planum est & expositū, inquit Caietanus. Quid postulas anare dimeret resurgat Lazarus prædicaturus: si namque resuscitatus prædicet, verba que habeat, omnes indubie quotquot eum viderunt, vel audierunt, saniora capient, salutis suæ consilia. Quid respondet Abraham? Non maiore re et effectū ex concione sua Lazarus resuscitatus, quam prædicatoris viventes sunt relatori. En tibi Lazarum alterum resuscitū à mortuorū sepulchris emergentem, & Indaris verba facientē, eum se vivū eis ostendentem, tum verbis concionantem, & nedum fructum non referit ex illis, nec se committunt ut credant in Christum, quin potius perniciores efficiuntur, & exemplo miraculo commoti perfidiores, parum est quod Christi necem machinentur, qui illum ad auras renovant, sed ipsum etiam prædicatorem occidere tentant. Amice nec speres, nec postules tibi mortuum dari prædicatorem, testem omnium irrefragabilem: etenim si ab meliora non reuertaris ex ijs que tibi vivus proponit, suadetque prædicator, nullum in te operabitur effectum, quidquid tibi mortuis suggesserit.

IV. Si vivū prædicatores fructum non faciunt, nec mortui faciō.

V. Saulis exemplo. Saul quanto flagrat desiderio, ut à mortuis asurgat Samuel, ipsum instruat, doceat, moneat, & quæ sibi sint agenda prædicet. Optatis potitur, verè namque ex altera vita prodit Samuel, & figura adeo horribili apparet Sauli, ut totus obstupesceret. Samuel igitur resuscitatus illi prædicat, miserumque suum illi proponit vitæ statum, nec non iram Dei imminuentem, à divina illum manu derelictum, mortique quam proximum. Quem credis ex his effectum oriri? An per hæc melior efficiat & convertitur? An conceptam animo contra David iram remisit? An sua defecit peccata? An se lamentis luctuque transdidit? Nequaquam; sed quasi Samuel illi non prædicasset, non locutus fuisset ipsdē progredi.

Hieron. Bap. de Lanua Tom. III.

tur obstinatus inieribus, quibus ante malus ambulaverat. Quod illi maius emolumentum attulit mortui Samuelem quam vivū prædicator. Mi frater, audi prædicatores, intellige scripturas: hoc enim est omni certo certius, & securo securus. Ad illas nos sapienter remisit vates Evangelicus in verbis illis, quæ tunc expendimus: Numquid non populus meus à Deo requirit, pro vivis à mortuis? Vah detestandam populi stultitiam, qui desiderat, ut quis ex altero prodeat mundo prædicator & Doctor, & in visionibus defuncti appareant terror est hic intolerabilis. An ergo doctrina vivorum à mortuis est vobis expectanda? Congruum hoc esset ut diabolo antea locū daretur mille decipulis, fideique visionibus, quicumque vellet ilico persuadendi. Nequaquam hoc suadet Propheta: Ad legem magis, & ad testimonium. Hæc etenim lex vestratū sit oportet actionum regula, lex divina, Dei testimonia, & quæcūque nobis per hæc agenda præscribuntur. Prædicatores accede, qui Dei legem exponunt, & attende quem in te fructum oportentur: si nullum illi referant, nec ipsi mortui, licet rediivi vobisque concionantes, sunt relatori.

Quis verū in dubium, quin plures defuncti eorum, quos Martyres ad vitam renovant prædicant Evangelium: abundant in exemplis historiarum. Reperies quid D. Agnes contigerit, quæ filium Romæ Gubernatoris à morte suscitavit, & resuscitatus clamare cepit altius & prædicare, nullum esse Deum alium, præter eum quæ Agnes virgo prædicabat. Quid alium? eo furiosus in virginem commovetur sanctissimam, quæ ignibus tradunt comburendam. Et sapius, quo plures de monumentis ad martyrum instantiam & suffragia mortui resurgunt, eo tyranni furor in Martyres exacerbat, ardentiore. SS. Episcopus Stanislaus ad vitā fecit asurgere Petrum iam triennio defunctū, illumque ad Regis adduxit tribunal veritatis testem irrefragabilem, qui per veris Regis Boleslai conatus veridicus obfisteret, verū tamen acris per hoc ignis accensus est incurtatis. Quāvis negari non possit, quin alijs talium mirabilium miraculorum omnia favente gratia ac fidei acceptione dispoferit, & Theologiam vobis adstruo conclusionem, quæ assignat Caiet. divinam necessario requiri gratiā, ut te redeat ad meliora prædicator. Hanc si tibi procuraveris, hanc si habueris, vivus sufficit tibi prædicator: hæc si tibi defuerit, nullā tibi mille millia prædicatorum mortuorum utilitatem adierit, licet sepulchro resuscitatus, sicut nec Tyrannus, nec his, profuit Lazarus à monumento rediivus.

Q. 9999. §. 10. Ad

9
Isa. 8. 19.

VI.
Lex divina interroganda.

§. 10. Ad ultimum perditionis hi perueniunt. cæci facti & perditii, sicut Ariel apud Isaiam,

13
D. AVG.
Tract. 50.
in Ioan.
Tom. 9.

Isa. 6. 16.

Es. 10. de
Aer. 10.

I.
Allegoria
de nube
taberna-
culi.

Ex. 40. 32

Ioan. 17. 4.

Isa. 12. 3.

Exclamat hic D. August. O stulta cogitatio: O cæca sententia! Dominus Iesus qui suscitare potuit mortuum non potest occisum? Stulto stultiores quid refert, quod illum occideratis? Christus qui Lazarum mortis manibus occisum eripuit ad vitam, non potest vestris intemptu viuificare? Quando Lazaro inferebatis necem, numquid ausurabatis Domino potestatem? Verissime demonstrat D. Ioannes, in hoc perditissimo populo completum quod dixerat Dominus, a se fore cœcitate percipiendum: *Exœca cor populi huius.* Hoc in Lazaro miraculum eis oculis exœcavit: quia sicut eos propria contra Redemptorem nostrum exœcavit malitia, tanto hæc per hoc prodigium creuit amplius, quanto gloria Christi maius sumebat incrementum. Dilucide perpendit D. Cyril. Alexandr. illam historiam quam dicunt Spiritus S. Postquam omnia perfecta sunt, quæ spectabant ad constructionem & ornatum tabernaculi iuxta Domini præceptum operuit illud nubes gloriosa resplendens & clara in qua Dei gloria se conspiciendam exhibebat, sed illapsa, supremo suo splendore Moysen obscurabat, sic ut illam intueri minime posset: *Operuit nubes tabernaculum testimonij, & gloria Domini impleuit illud. Nec poterat Moyses ingredi tectum factum, nube operiente omnia, & maiestate Domini coruscante: quia cœca nubes operuerat.* Notum est omnibus, inquit S. Doctor, tabernaculum illud fuisse figuram Christi Redemptoris nostri, sicut Moyses erat, & vices superlebat, populi Iudaici. Perfectum est, inquit, opus tabernaculi mysteriorum Christi & prædicationis eius, quod verbis illis declaravit, quæ protulit iam passioni mortique proximus: *Opus consummavi, quod dedisti mihi.* Et tunc cecidit de nube gloria Dei mysterium resurrectionis Lazari, quod ipse testatur futurum ad sui nominis incrementum: *Ut gloriificetur Filius Dei.* O quanta lux! quantum ex nube ista splendor effulget! Porro hæc ipsa est, quæ Moysi tenebras offudit, populo nempe Iudaico, eumque tanta cœcitate percudit, ut idcirco cogant concilium perdendi Christum, & vitam nedum ipsi, qui Lazarum resuscitavit, adimendi, sed & ipsi Lazaro resuscitato. An huic alia potest comparari cœcitas, & nox obscurior? Iam D. Ioannes testatur eam ad ultimam metam peruenisse: *Cum tanta signa fecisset coram eis,*

non credebant, ut sermo Isaie Propheta impletur, quem dixit: Exœcavit oculos eorum, & induxit cor eorum. Iam non datur ultra: quando cor tenebris ita percussit, ut ipsa lux, qua debuerat illuminari ipsum exœcat, & quod dux esse debuerat intus, a via abducit extrinsecum: cœca admiratio inquit D. Ioan. agant illi quod agunt, facta est alea, nihil ab eis aliud expectandum: A cœcitate cordis libera nos Domine. temp.
Perpendit D. August. plagas, quibus Dominus Pharaonem puniit in scelere suo pernicacem, Pharaonem quarum vltima scribitur tenebrarum palpabili, tenebris quas S. Scriptura dicit horribiles: *Facte sunt tenebra horribiles in omni terra Egypti.* Notat autem tantum fuisse solis splendorem ut luce purissima & clarissima tenebris orbis illuminaretur, qua lustrati ceteri, nominatim autem Israélite sua negotia liberè peragebant: soli autem Egyptij tanta tenebrarum palpabilium caligine involuebantur, ut illis se nequirent expedire: *Omni terrarum orbis limpidus illuminabatur lumine, & non impediret operibus conturbatur solis autem illis superposita erat gravis nox: Prodigium est, lucem clarissimam qua totus mundus gaudebat illuminatus, miseros illos cœcitate percussisse palpabili, ut quocumque pergerent, nunc hæc, nunc illi graviter in obviam quaque offenderent, unde loco suo hærebant ut statim immobiles. Hoc nullam Pharaoni consilij utilitatem, quinimo teste S. Scriptura in obstinatione pernicacior: ita in Moysen excaudit, ut ipsum a se furens repulset, minatus: *Recede à me, & caue ne ultra videas faciem meam, quocumque deo apparuerit tibi, morieris.* Quid tam cœcam sequi debet obstinationem, quid agendum? Iam nihil superest, quam ut manus Deus adiciat gladio, cunctos interficiat Egypti primo genitos, & ipsum Pharaonem totumque eius maus fluctibus consumat exercitum.*

O Christiane cave, time, siste gradum, te Deus illuminet: quid tibi post talem sperandum est cœcitatem, quali tu cæcus oberas? Cœcitas est cordis: nec enim tibi proficit consilio, non insperatio non tormina conscientie, non terribilimenta, non lenimenta, non mortis timor, non gehennæ formido cruciatum. Quem fructum in te produxit frequens adeo concilio? quid te movit adeo viua reprehensio? qualiter factus honestior? concubinatui renunciali? Pernicax: quis profectus ex tantis ortus clamoribus? Attende, te ipsum perdis, ad infernum properas, opes tuæ dilapidantur, vana consumuntur, & in tua perstas induratus obstinatione: cave tibi, ne te cordis oppri-

III.
Cœcitas
mentis
fugenda.

opprimat infausta cecitas: en tibi miseros hos, quanta illis supercecidit caligo tenebrarum? Quis credat, vt homines, non dico eruditi, prudentes, sacerdotes sed inopes iudicij, tantas committerent ineptias, quales heri vidimus: vt insipientes opera Christi Domini, & iudicantes ea esse omnino diuina, concludant communi suffragio, expedire, vt ea de causa moriantur? Et videntes Lazarum de monumento rediituum, decernant vt moriantur, idque tot concilijs, tot constitutum congregationibus? Heu quanta cecitas! in hanc prolapsi sunt? Nam hoc vnicum agendum est, vt deleantur vt deleantur vt condemnentur. Hæc est omnium suprema nequitiæ, eo vique pertingere, vt in Christi & Lazari necem Deicida conspirent, tali malitia tenebrarum, vt in ipsum Deum insurgant perduelles: deleantur de numero viuientium, eorum Respublica dispergatur vt heri declarauimus.

IV. figura de Ariel explicatur

1. Cor. 1. 29.

1. Sai. 29. 1.

Hier. 7. in Gen.

Ezech. 43. 15.

Admiror caput 29. vatis Isaie in quo stylo nitidiori hanc cordis istorum depingit cecitatem, in quam Deo permittente prolaberentur in dignum tantorum scelerum supplicium: que tanta futura erat, vt illos quasi lethargicos, attonitos, ebriosque & sine oculis efficeret: vel similes illis qui velatos habent oculos, nullo sapientiæ sapientiæ genere expoliti, illor inquam tamen qui mundi totius habebantur lumina, quo loco vsus est Apostolus Paulus, vt horum probaret cordis cecitatem. Statim in exordio capituli describit Deus Per Prophetam infandam à populo committendam iniquitatem, & poenam, qua Deus illos esset extirpaturus: *Va Ariel, Ariel iniquitas, quam expugnauit Dauid: additus est annus ad annum, solemnitates euoluunt sunt, & circumuallatio Ariel, & erit tristis, & marens, & erit tibi quasi Ariel.* Ingeant omnes in inferam Ariel fortiter: *Va tibi Ariel.* Quotiescumque Deus Per comminatur, ex sententia D. Chrysost. serio res agitur, ostenditque sanam fore non tolerandam. Quis est Ariel? Ariel significat leo Dei, & aliqui accipiunt altare in templo erectum. Sic specificatiue nominat illud Ezechiel, ob multitudinem animalium, quæ ibidem quotidie ingulabantur, & incendebantur, & altaris igne contumebantur quædam mane, quædam vesperi: non aliud agebat quam greges deuorare & ardeire vt leo, licet ad Dei famulatum cultumque celebrandum: & idcirco dicebatur leo Dei, quem sensum sequitur Thargum: legit enim: *Va altari, quod edificatum est in ciuitate Dauid.* Verumtamen videtur textus ipse declarare Hierusalem hic intelligi: unde sic addit. *Ariel ciuitas, quam expugnauit*

Dauid, Ciuitatem illam inscribit leonem Dei: quia ex fauore, quo Deus dignatus erat eam sibi in habitaculum eligere, ceteris erat omnibus fortior & illustrior, quam omnes terræ Principes, vt leonem an malia, verebantur. Erat illa Regia ciuitas: *Domina Gentium, Princeps Præuinciarum* à Hieremia vocatur. Vt quid ergo Domine illam deploras amari? qui post suam diem, elapsis vno & altero anno, vno altero uel festo deleturus sum eam, copias missurus Romanorum, à quibus stricte obsideatur: quique populi partem gladio trucident, partem eiciant in captiuitatem, urbem autem incendio consumant, nec in ea relinquant lapidem super lapidem: *Circumuallabo Ariel.* Corona cingam illam militati, non enim Titus & Vespasianus illam vallo circumdederunt sed Deus ipse, qui superbo illorum vsu fastu, & animo generoso ciuitatem illam solo tenuis euerit, & incendit. Quid autem populus? *Erit tristis & marens*, per mædum oberrans vagus alter fraticida Cain incerti laris, de omnibus sibi canens, satrago miseriarum.

Qua de causa Domine? *Et erit tibi quasi Ariel.* Illa conjunctio, *Et*, vim habet causalis, iuxta phrasim S. Scripturæ & significat *Quia*. Omnia hæc illi mala euenient, quia sicut leo contra me insurrexit. Enutritus quis leuenculum, aluit eum, custodit, & lauis exceptit, & die quadam dum nihil minus suspicatur, ac demulcet illum, ecce inquam illi leo iniecit, ungulis suis eum impetit, & interficit, ita Deo contigit. Creauit Deus populum hunc, hanc extruxit ciuitatem, præmuniuit, illustrem reddidit, & dum adesset illi Deus presentia sua honorans illam, doctrina sua erudiens, mira culis suis exhilarans, ecce pertinax in illam insurgit. Notandum dicit *insurgit in me sicut Leo Dei. Et erit tibi quasi Ariel.* Principes & iudices in Republica sunt velut Dei leones, eius decreto constituti, & potestate, vt eam defendant & immunem conferuent bonos protegendo, malos autem puniendo, sicut Leones in throno Salomonis sabrefacti. Quot leones Deus in hac Republica constituit, honoris sui, culus, sacrificiorum, ceremoniarum, legisque protectores: qua de causa concilium illud Principum vocari poterat, leo Dei. Porro tanta caligine suffundetur, inquit Deus, vt licet se militi rebellis opponat, erit tamen vt leo Dei. Non ait, erit leo Dei, sed *Quasi*: Zelum etenim mentientur & communis boni desiderium ostendent, conseruandæ reipublicæ, sanctique templi, ac loci diuini eiusque honoris optimam intentionem. Hoc heri demonstrant: etenim huius prætextu concilium perdendi

104. HOMILIA QUADRAGESIMA: DE COGITATIONIBVS IVDÆORVM.

perdendi Deum conuocant, ac decernunt ut moriatur, quia sic ipsi ob prædicta iudicabant expedire, huic autem opinioni ita tenaciter adherent: ut quia huic obiectionem ponere poterat Lazarus resuscitatus, visus ab omnibus, & auditus, communi suffragio Lazari necem machinentur ex quo omnis in eos irruat calamitas, ut per orbem vagi discurrant, tristes, confusi, timidi, eunctisque

opprobrio, quales hodie ipsos videmus oberrantes, sed nos gratia Deus illuminet, oculosque concedat illuminatos, quibus eius prodigia cognoscamus, beneficia perpendamus, donis gratissimus, corde seruamus limpidum, hic per eius gratiam, qua tandem illo in gloria perfruamur.
Amen.

FINIS TOMI TERTII.

